

Leeter ɳgada Hebore hay

Mey da ray

Leeter ɳgada Hebore hay

Leeter ɳgada Hebore hay na, ndaw ma səra mezəley ɳga ndaw ma wuzlala daa ba. Hebore hay na, ara ndəhay Jəwif hay. Ndaw ma wuzlala leeter e kede a wudey ɳga vəltar gədanj ɳgada Jəwif hay masa ma təbmara mey ɳga Yesu. A vəltar gədanj ɳga təbey mey ɳga Yesu ma fəna ma fəna kwa ata daa banay.

Ndaw ma wuzlala leeter e na, a wuzda Yesu na, a fənta maslanj hay ɳga Gazlavay, a fənta ndəhay ma təla mey ɳga Gazlavay zleezle, asaya, a fəna Mawiz, maja anja na, Bəzey ɳga Gazlavay (fasəlawal 1 haa 3). Asaya, a wuzda anja na, ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas ɳga Gazlavay masa fara fara. A da njey ndaw ma ka kwakwas ɳga sərmataw. Anja ta vəlda ray anja la dey pal ɳga məcey maja mebərey ɳga ndəhay tabiya. Anda kede, Yesu ta handawa Mejəwey-mey Mawiya la aa slam a ɳga Mejəwey-mey Magurma masa Gazlavay ma jəwa ta ndəhay anja hay ta fa Mawiz.

Ndəhay ma təba mey ɳga Yesu na, ata daa cəved mawiya dəba. A gwamara ɳga səpey cəved magurma saba. Maaya na, a sərfadamata ndəhay masa zleezle ma pamara Gazlavay ɳga ndaw ata fara fara, ata masa ma hətam gədanj

daa cəved anga. (Nəka fasəlawal 11.) Mey madagway-dakw daa leeter e na, ara mey da ray menjey nga ndəhay ma təba mey nga Yesu. Si a njam maaya maaya daa mecəmey-ray nga Yesu.

Daa leeter e kede na, mey mekele mekele daha nga vəley gədanj a ndəhay:

Mey nga Gazlavay aa ta gədanj nga key sləra
daa ndaw (4.12)

Mey da ray mejəwey-mey mawiya (8.8-13)

Mey da ray ndəhay zleezle ma pamara Ga-
zlavay nga ndaw ata fara fara (11.1-12.13)

Nəkakwa dey na, si fa Yesu gway (12.2)

*Mey da ray Yesu, ndaw ma wuzdərwa
mewedey nga Gazlavay*

¹ Zleezle na, *Gazlavay taa guzltar la njada papanj nga papa aləkwa hay dey ga ta cəved hay mekele mekele ta mey ndəhay ma təla mey anja hay weewe. ² Ama wure kede daa masa bəla gweegwe a ndəvey kede na, taa guzlnakwar la ta mey Bəzey anja. Gazlavay a ləma bəla ta slam da vad cəpa na, ta fa Bəzey anja ha, asaya, Gazlavay ta wala la nga wey da ray cek hay tabiya. ³ Ma wuzdərwa mewedey nga Gazlavay na, ara anja. Bəzey a na, a lawa Gazlavay kərad! Mey anja na, aa ta gədanj. Ara ta mey anja ha aa ma kərza bəla ta slam da vad. Masa anja ma dıytara cəved cay * a ndəhay amba a njam

---

1:2 1.2 Bəzey anja: 3.6; 5.8; a ləma bəla ta slam da vad: Jaŋ 1.2;
Kwa 1.16; Heb 11.3   * **1:3** 1.3 ma dıytara cəved cay: A wudsey
nga ləvey Yesu a dıytara cəved nga ndəhay na, ta fa meməcəy
anga fa hwadam mazlangalakaya.

manjar mebørey fa mey ñga Gazlavay na, ta',
a tøpey a vad, a njey ta har-zømay ñga Bay
Gazlavay ma wey da ray cek hay tabiya.

Yesu a fønta maslañ hay ñga Gazlavay tabiya

⁴ Bøzey a na, a fønta maslañ hay ñga Gazlavay.
Mezøley masa Gazlavay ma vøldara na, a føna
ñga maslañ hay a may. ⁵ Sørmara, Gazlavay ta
løvar kwa ñgada maslañ aŋga pal:

«Kah na, Bøzey adaw,
døga tasana yah Papakw»

na, daa ba sølak. Asaya, taa guzley da ray maslañ
aŋga pal, a løvey:

«Yah na, Papaha,
aŋga na, Bøzey adaw,»
na, daa ba may.

⁶ Ama masa aŋga fa da slørdørwa Bøzey aŋga
maa-mey-ndaw [†] a bøla na, taa guzley la, a løvey:
«Akwar, maslañ adaw hay tabiya, ragadamar!»

⁷ Da ray maslañ aŋga hay na, aa guzley, a løvey:
«Maslañ adaw hay na, ara ndøhay ma ka sløra
adaw hay.

Ata anda memed, asaya, ata anda neneh ñga
awaw.»

⁸ Ama ñgada Bøzey aŋga na, taa guzlar la, a
løvey:

1:3 1.3 2Kwr 4.4; Kwa 1.15; har-zømay: 8.1   **1:4** 1.4 Ef 1.21;
Fel 2.9   **1:5** 1.5 Ps 2.7; 2Sam 7.14; Mt 3.17; SNM 13.33; Heb
5.5   [†] **1:6** 1.6 Bøzey aŋga maa-mey-ndaw: A wudey ñga løvey
Gazlavay aŋga ta bøzey hay mekele mekele na, køne ba, ama a
wudey ñga løvey Yesu fa wey da ray cek hay tabiya ñga Gazlavay
anda bøzey maa-mey-ndaw ma wey da ray cek ñga papaha. Nøka
2.11-13; Kwa 1.15, 18, leŋ Rm 8.29.   **1:6** 1.6 Ps 89.28; 97.7   **1:7**
1.7 Ps 104.4

«Kah na, Bay Gazlavay, ka da zəma bay akah njga sərmataw.

Ka da wey da ray ndəhay akah hay ta cəved e.

⁹ Ka wudsey na, mekey cek ta cəved e, ba na,
mekey cek ta zlabay ba.

Maja njene, ya ta walaka la, yah, Gazlavay
akah.

Ya taa səmdaka la,
asaya, ya ta vəlka gədaŋ la
ma fəna njga ndəhay mekele masa akwar
bama.»

¹⁰ Gazlavay aa guzley da ray Bəzey anja saya, a
ləvey:

«Bay Mahura, ara kah ma ləma bəla dəga daa
mezley a.

Ara kah ma ləma slam da vad ta har akah.

¹¹ Cek hay a cəpa a ndəvam la, ama kah na,
ka da njey njga sərmataw.

Ahaw, cek hay a tabiya a da nəsam
anda zana magurma.

¹² Ka da takwamata
anda ndaw ma tekwemey zana magurma.

Cek hay a cəpa, ka da mbəd'data
anda ndaw ma mbədsey zana manəskaya.

Ama kah na, ka da njey kəne, ka fa da mbədsey
daa ba,
kah daha njga sərmataw.»

¹³ Gazlavay aa guzlar njada Bəzey anja, a ləvar:

«Sawa njey ta har-zəmay adaw
amba ya wakwa da ray ndəhay
haa ta pas masa yah ma pata masa-gəra akah
hay cay

asi salay akah.»

Ama taa guzley anda ŋgene kwa ŋgada maslaŋ anja pal na, daa ba səlak.

¹⁴ Kaa maslaŋ hay ŋga Gazlavay na, wa hay wa? Maslaŋ hay ŋga Gazlavay na, ara mesəfney hay ma ka sləra ŋga Gazlavay gway. Gazlavay fa slərdata ŋga jəney ndəhay masa ma da ləham.

2

Ya da rəskwa mey ŋga Gazlavay ba

¹ Gazlavay taa guzldakwar la ta mey Bəzey anja. Anda kede, si ya wakwa vaw ma fəna ma fəna fa mey masa aləkwa ma cəndakwa ha, da daa ba na, ya zlaŋgadakwa la aa cəved mekele. ² Mey masa maslaŋ hay ŋga Gazlavay ma kadamara zleezle na, ta wuzwa la ara mey fara fara. Ndəhay masa ma rəsmara mey a, ma təbmara ba na, Gazlavay ta sərdata banay la tədəf fa mebərey ata ha. ³ Ama aləkwa na, aləkwa ta cəndakwa mey da ray meləhey la ma fəna mey masa maslaŋ hay ŋga Gazlavay ma kadamara ha. Anda kede, da aləkwa fa rəskwa mey a, ya təbkwa ba na, ŋgene, ya da ləhkwa na, kwara? Ara Bay Mahura ta ray anja ma wuzda mey da ray meləhey a teesed. Fa dəba ha, ndəhay masa ma cəndamara mey a na, ta wuzdamandakwara la ara mey fara fara.

⁴ Gazlavay may, ta wuzda la ara mey fara fara ta fa gədanj anja leŋ ta fa maazla hay mekele mekele masa anja ma kata. Asaya, Gazlavay ta

vèltar gèdañ ñga Mesøfnay anja la a ndøhay
ñga key sløra mekele mekele anda aa ma wudsey.

Yesu a macey na, majaw hay wa?

⁵ Yaa guzlam na, da ray menjey ñga ndøhay da
bøla mawiya ñgada fa mey. Daa menjey a na,
Gazlavay fa da vèltar cøved ñgada maslañ anja
hay ñga wam da ray ndøhay daa ba. ⁶ Sasøkar
jak, mawuzlalakaya daa cørewel ñga Gazlavay,
a løvey:

«Ndaw-magødañ na, wa may wa
amba kah, Bay Gazlavay, ka wulkey da ray a
na!

Ndaw-magødañ na, wa may wa
amba ka nøkfar dey na!

⁷ Ka ta tørda la ñga mecøhe da ray maslañ akah
hay
ñga menjey nekødsey,
fa døba ha, ka ta hølma la, ka ta høslar ray la
anda bay.

⁸ Ka ta vøldata cek hay sem cøpa asi har anja *.
Yaw, Gazlavay ta vøldata cek hay sem cøpa asi
har ñga ndaw-magødañ, kwa cek pal masa anja
ma wey da ray a ba na, daa ba. Ta ñgene he cøpa
wure kede, aløkwa fa høtkwa ndaw-magødañ fa
wey da ray cek hay tabiya na, daa ba. ⁹ Ama ya
sørkwa *Yesu na, ta tørey la ñga mecøhe da ray
maslañ hay ñga Gazlavay ñga menjey nekødsey,

2:4 2.4 Jaŋ 2.11; SNM 2.22; 1Kwr 12.4-11; 2Kwr 12.12   **2:6** 2.6-8

Ps 8.5-7   * **2:8** 2.8 asi har anja: Ta mey Gørek na, a løvey: «asi
salay anja».   **2:8** 2.8 1Kwr 15.27

amba a mæcsey majaa ndəhay tabiya majaa deyceceh ŋga Gazlavay. Ahaw, ya sərkwa Yesu na, Gazlavay fa həlma, fa həslar ray ga. A ka kəne na, majaa aa ma sərey banay daa meməcsey.

10 Ara Gazlavay ma kata cek hay tabiya. Cek hay a tabiya a njam na, majaa anja. Anda kede, ta mbafar la a Gazlavay amba a tərda Yesu ŋga ndaw ma gwa ŋga kata cek hay tabiya maaya maaya ta fa banay masa aa ma səra. Gazlavay a ka anda kede na, amba ndəhay ga a təram ŋga bəz anja hay, a mbəzdata aa slam anja mewedsey, majaa ara Yesu ma da handata ŋga ləhey.

11 Yesu fa tərdata ndəhay ŋga ndəhay maaya manjar mebərey fa mey ŋga Gazlavay. Ndəhay maaya ha na, Papa ata lətek ta Yesu a. Ara majaa ŋgene, Yesu ma zəlta «məlma adfaw hay». Kwa hwaray a kar ŋga zəlta kəne ba. **12** Yesu a ləvar a Gazlavay:

«Ya daa guzltar a məlma adfaw hay
da ray cek masa kah ma ka.

Ya da həlmaka fa mey ŋga ndəhay akah hay tabiya.»

13 Aa guzley saya, a ləvey:

«Yah na, ya da pa Gazlavay
ŋga ndaw adfaw mandaw mandaw.»

A ləvey saya:

«Yah kede, yah ta ndəhay adfaw hay
masa Gazlavay ma vəldatiwa.»

2:9 2.9 Fəl 2.8-9   **2:10** 2.10 1Kwr 8.6; 12.2; SNM 3.15   **2:11**

2.11 Mt 25.40; 12.50; Jan 20.17   **2:12** 2.12 Ps 22.23   **2:13** 2.13

Iz 8.17-18

14 Ndəhay anja hay a na, ata ndəhay magədaŋ. Ara maja ŋgene, Yesu ma tərey ŋga ndaw-magədaŋ anda ata may. A ka kene na, amba ta fa meməcey anja aa zəd̥da *Satan, bay-malula, ma handərwa meməcey a bəla.

15 Ndəhay da bəla kede na, ata anda beke hay daa menjey ata tabiya maja fa zluram ta meməcey. Ara maja ŋgene, Yesu a məcey na, amba a pəskatərwa ndəhay daa beke he, a zluram ta meməcey saba. **16** Yaw, Yesu a sawa a bəla na, ŋga jəney maslaŋ hay ŋga Gazlavay ba, ama a sawa ŋga jəney ndəhay daa səkway ŋga *Abərahām. **17** Ara maja ŋgene, si a tərey ŋga ndaw-magədaŋ anda məlmaha hay daa cek hay tabiya. A ka kene na, amba a tərey ŋga *ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas ŋga Gazlavay, ndaw masa ma sərey dey-ceceh fa ndaw, ma ka sləra ŋga Gazlavay ta cəved e. Sləra anja na, ara ŋga vəley ray anja ŋga məcey amba a mbəkdatara mebərey ŋga ndəhay. **18** Fara fara, daa masa Yesu fa sərey banay na, Satan ta jada la ŋga bata. Anda kede, Yesu a gwa ŋga jənta ndəhay masa Satan fa jadata ŋga betey.

3

Yesu a fəna Mawiz

1 Məlma adaw hay daa *mecəmey-ray ŋga ndəhay ŋga Yesu, Gazlavay ta zəlkwar la ŋga

---

2:14 2.14 2.17; Jaŋ 1.14; bay-malula: Jaŋ 8.44; 12.31; 1Jŋ 3.8;
CWJ 12.10   **2:15** 2.15 Rm 8.21   **2:16** 2.16 Iz 41.8-9   **2:17**
2.17 4.14; 5.2; Fəl 2.7; 1Jŋ 2.2   **2:18** 2.18 4.15; Mt 4.1-11

tərey ndəhay anja hay. Anda kede, wulkam da ray Yesu, ndaw masa Gazlavay ma slərdərwa ŋga key ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas anja. Ara ta fa anja aləkwa ma təfkwa mey ŋga Gazlavay, aləkwa fa wuzdakwa mey a fa mey ŋga ndəhay tabiya. ²Ara Gazlavay ma pa ŋga ka sləra ha. A ka sləra ha na, ta cəved e anda *Mawiz ma ka sləra anja ta cəved e ŋgada ndəhay ŋga Gazlavay tabiya zleezle may. ³Yesu na, si ndəhay aa həmdamara ma fəna Mawiz. Ara kene may, ndaw ma ləma way na, aa həmdamara a fəna way a. ⁴Ka sərmara, kwa way wura wura na, ndaw ma ləma daha. Ama ma katərwa cek hay tabiya na, ara Gazlavay. ⁵Mawiz na, ara ndaw ma ka sləra ta cəved e da wuzlah ndəhay ŋga Gazlavay tabiya. Ara anja ma wuzdatara mey masa Gazlavay ma daa guzlda ŋgada fa mey. ⁶Ama ma wey da ray ndəhay ŋga Gazlavay tabiya ta cəved e na, ara *Kəriste, Bəzey ŋga Gazlavay. Da aləkwa fa jarakwa maaya maaya daa mey ŋga Gazlavay masa aləkwa ma təfkwa, asaya, da aləkwa fa səkwakwa cek masa Gazlavay ma da vəldandakwara ta meesəmey na, ŋgene, aləkwa ndəhay anja hay.

Mey da ray meməskey-vaw ŋga ndəhay ŋga Gazlavay

⁷ Maja ŋgene, *Mesəfnəy ŋga Gazlavay a ləvey:

3:1 3.1 4.14   **3:2** 3.2 Mesl 12.7   **3:6** 3.6 Bəzey ŋga Gazlavay: 5.8; aləkwa fa səkwakwa cek: 3.14; 4.14; 6.18-19; 9.28; 10.22-24, 35; 13.14; Kwa 1.23; Fəl 3.20; 2Tm 4.8

«Da akwar fa cəndamara d'ay ɳga Gazlavay
tasana na,

⁸ ka da dəzlmata sləmay akwar hay ba.

Ka da kamara anda papanj ɳga papakw akwar
hay zleezle

ma kam həma a ray Gazlavay ba.

Daa ɳgene, ata da wuzlah-ley, ta jadamara
Gazlavay la.»

⁹ Gazlavay aa guzley, a ləvey:

«Da wuzlah-ley a, ta hətmatar cek hay maaya
tabiya

masa yah ma kata daa mevey kwakwar
məfad la.

Ama ta ɳgene he cəpa, ta jadamaya la cən̄ga.

¹⁰ Ara maja ɳgene, yah ma cey mevel a ray ata.

Ta', yaa guzley, ya ləvey: “Mewulkey ata, anja
maaya ba,

cek masa yah ma wudsey amba a kamara na,
ta sərmara daa ba.”

¹¹ Daa masa yah ma cey mevel heyey na,

ya ta mbedey la, ya ləvey:

“Kwa fa da mbəzam aa slam masa yah ma
diytara

ɳga məskey vaw na, daa ba səlak.”»

¹² Məlma adaw hay, wam vaw! Ndəhay masa
ta mevel maaya ba, ma təba mey ɳga Gazlavay
ba na, kwa ndaw pal da wuzlah akwar a da tərey
anda ata ba, maja mevel maaya ba anda ɳgene
na, a da zlaŋgafadakwar ta Gazlavay, ndaw
masa an̄ga daha ta dey ɳga sərmataw. ¹³ Ama
maaya na, ka dəkam mevel da wuzlah akwar

mandaw mandaw, amba *Sataŋ a batakwar ñga key mebørey ba, kwa ndaw pal da wuzlah akwar fa da dəzla sləmay daa ba. Ahaw, dəkam mevel da wuzlah akwar, majas tasana kedə, Gazlavay a wudey ñgaa guzlndakwar saya. ¹⁴ Mey ñga Gazlavay masa aləkwa ma təfkwa dəga ñga mezley a haa mendəvey a na, da aləkwa fa jarakwa maaya maaya daa mey a na, ñgene, aləkwa ndəhay ñga *Kəriste.

¹⁵ Mawuzlalakaya daa cərewel ñga Gazlavay, a ləvey:

«Da akwar fa cəndamara d'ay ñga Gazlavay tasana na,
ka da dəzlmata sləmay akwar hay ba.

Ka da kamara anda papaŋ ñga papakw akwar
hay zleezle
ma kam həma a ray Gazlavay ba.»

¹⁶ Ma cəndamara d'ay ñga Gazlavay ta ma kam həma a ray a na, wa hay wa? Ara ndəhay tabiya masa *Mawiz ma badatərwa daa hwayak ñga *Ejip. ¹⁷ Gazlavay a cey mevel mevey kwakwar məfad̄ na, da ray wa hay wa? A cey mevel na, da ray ndəhay a ma kam mebørey. Anda kede, ata cəpa ta məcam sem da wuzlah-ley. ¹⁸ Gazlavay ta mbedey la, a ləvey: «Kwa fa da mbəzam aa slam masa yah ma diytara ñga məskey vaw na, daa ba səlak.» A mbedey kəne na, majas wa hay wa? A mbedey na, majas ndəhay a ma cənmar mey ba. ¹⁹ Fara fara, ya sərkwa ta hətam ñga

mbəzey aa slam meməskey-vaw a daa ba, maja
ata ma təbmara mey ŋga Gazlavay daa ba.

4

¹ Zleezle na, Gazlavay taa guzley la amba ya
mbəzkwa aa slam masa aŋga ma diyndakwara
ŋga məskey vaw. Mey a na, aa daha cəŋga.
Anda kede, wakwa vaw, anja ndaw pal da
wuzlah akwar ŋga mbəkey fa dəba ba. ² Ta
wuzdamandakwara mey maaya ŋga Gazlavay la
anda ata ma wuzdamatara a papaŋ ŋga papa
aləkwa hay zleezle may. Ama ata na, mey a
ta jənta daa ba, maja ata ma təbmara mey a
ta mevel pal daa ba. Anda kede, ta hətam ŋga
mbəzey aa slam meməskey-vaw masa Gazlavay
ma diytara daa ba. ³ Ama aləkwa na, ya ta
təbkwa mey a la. Anda kede, ya hətkwa ŋga
mbəzey aa slam meməskey-vaw a la. Gazlavay
taa guzley la da ray ndəhay masa ma təbmara
mey a ba, a ləvey:

«Daa masa yah ma cey mevel heyey na,
ya ta mbedey la, ya ləvey:
“Kwa fa da mbəzam aa slam masa yah ma
diytara

ŋga məskey vaw na, daa ba səlak.”»
Ama Gazlavay na, ta ndəvda sləra aŋga sem
dəga ŋga mezley ŋga bəla, ba diya? ⁴ Ya
sərkwa na, maja mawuzlalakaya da ray *pas
meməskey-vaw daa dərewel ŋga Gazlavay, a
ləvey: «Gazlavay ta kata sləra aŋga hay la
tabiya dər maakwaw, ŋga dər maasala ha na,
a məskey vaw.» ⁵ Anda mawuzlalakaya heyey

saya, a ləvey: «Kwa fa da mbəzam aa slam masa yah ma diytara ḥga məskey vaw na, daa ba səlak.»⁶ Ndəhay ma cəndamara mey maaya ḥga Gazlavay teesed na, ta hətam ḥga mbəzey aa slam masa Gazlavay ma diytara ha na, daa ba, maja ata ma cənmar mey ba. Anda kedə, ndəhay mekele a hətam ḥga mbəzey la aa slam meməskey-vaw a cəŋga.⁷ Maja ḥgene, Gazlavay ta pey dər mekele la, a zəla dər a «tasana». Fa dəba ha mevey ga, taa guzley la da ray dər a ta mey *Davit. Mey a na, ara mey makadakaya heyey ma ləvey:

«Da akwar fa cəndamara dəy ḥga Gazlavay tasana na,

ka da dəzlmata sləmay akwar hay ba.»

⁸ Da fara fara Jesəwe ta handata papaŋ ḥga papa aləkwa hay la aa slam meməskey-vaw masa Gazlavay ma diytara na, anja ḥgene, Gazlavay fa daa guzley da ray dər meməskey-vaw mekele fa dəba ha na, daa saba.⁹ Anda kedə, ya sərkwa, ḥgada ndəhay ḥga Gazlavay na, meməskey-vaw daha. Meməskey-vaw a na, ara anda Gazlavay ma məskey vaw ḥga dər maasala ha.¹⁰ Yaw, kwa waawa ma mbəzey aa slam meməskey-vaw ḥga Gazlavay a na, a da məskey vaw fa dəba ḥga sləra aŋga anda Gazlavay ma məskey vaw fa dəba ḥga sləra aŋga may.¹¹ Maja ḥgene, kakwa gədaŋ amba ya hətkwa membəzey aa slam meməskey-vaw masa Gazlavay ma diya ha. Wakwa vaw amba kwa ndaw pal da wuzlah aləkwa a key həma a

ray Gazlavay anda papanj ñga papa alèkwa hay ba. Da daa ba na, ndaw aha a daa zèdfey.

12 Mey ñga Gazlavay na, aa ta gèdañ, fa key slèra daa ndaw, a zèmey a fèna dèlaw masa mey a cew. Mey a na, a mbèzey kasl aa mevel ñga ndaw anda dèlaw ma wunka mezèvey hay ñga tetesl ma mbèzey kasl aa sasèraf. A wuzdèrwa mewulkey daa mevel ñga ndaw, asaya, a wuzdèrwa cek masa ndaw ma wudey ñga ka. **13** Cek mabakaya fa dey ñga Gazlavay na, daa ba. Cek hay tabiya masa anja ma kata na, fa hètam fa dey anja maaya maaya. Cek hay tabiya masa alèkwa ma kakwa na, ya wuzdakwa la fa mey anja.

Yesu anja ndaw mahura da ray ndèhay ma ka kwakwas ñga Gazlavay

14 Ndaw alèkwa mahura da ray ndèhay ma ka kwakwas ñga Gazlavay masa ma tèpey a cakay Gazlavay a vad na, daha. Ara Yesu, Bèzey ñga Gazlavay. Maja ñgene, jarakwa maaya maaya daa mey ñga Gazlavay masa alèkwa ma tèbkwa ta masa alèkwa ma wuzdakwa fa mey ñga ndèhay tabiya. **15** Ndaw alèkwa mahura da ray ndèhay ma ka kwakwas ñga Gazlavay a ta sèrfandakwar dey-ceceh la daa banay alèkwa maja alèkwa ndèhay masa-bèlé hay. Anja na, ta sèrey banay la anda alèkwa, ta jadamara la ñga betey dey weewe ta fa cek hay mekele mekele

---

4:12 4.12 Iz 49.2; 55.11; Jer 17.10; Jañ 12.48; Ef 6.17; 1Pi 1.23;
CWJ 1.16   **4:14** 4.14 5.8; 8.1; ndaw mahura da ray ndèhay ma
 ka kwakwas ñga Gazlavay: 2.17-18; 3.1; 5.1, 4-6; 7.24-28; 8.3; 9.7,

ŋga key mebørey, ama kwa ta key mebørey daa ba. ¹⁶ Anda kede, ŋgøchakwa ŋgada fa Bay Gazlavay, ndaw masa ma wudta ndøhay kalah. Ngøchakwa ta mandørzay daa dey daa ba amba a sørfandakwar dey-ceceh, a kandakwar maaya, a jønndakwar ta pas masa aløkwa daa banay.

5

¹ Kwa *ndaw mahura da ray ndøhay ma ka kwakwas ŋga Gazlavay wura wura, a walamara na, da wuzlah ndøhay. Sløra aŋga na, ara mekey kwakwas ŋga Gazlavay maja ndøhay. A vølar cek a Gazlavay, asaya, a hørar gønaw ŋgada Gazlavay, amba Gazlavay a mbøkdatara mebørey ŋga ndøhay. ²*Ndaw mahura da ray ndøhay ma ka kwakwas ŋga Gazlavay na, aŋga ray aŋga, aŋga ndaw-magødaŋ anda ndøhay mekele may. Anda kede, a gwa ŋga jøkfatar slømay fa ndøhay ma sørmara cek ba ta ndøhay masa fa zlaŋgadøm la daa cøved masa maaya. ³Maja aŋga ndaw-magødaŋ na, a hørey gønaw ŋga vøley ŋgada Gazlavay maja mebørey ŋga ndøhay daada ba, ama maja mebørey aŋga may.

⁴Ndaw a gwa a pa ray aŋga ŋga ndaw mahura da ray ndøhay ma ka kwakwas ŋga Gazlavay ta ray aŋga ba. Si Gazlavay ma pa anda aa ma pa *Araŋw. ⁵*Køriste may ta pa ray aŋga ŋga ndaw mahura da ray ndøhay ma ka kwakwas

ŋga Gazlavay ta ray anja na, daa ba. Ama ara Gazlavay ma pa, aa guzlar, a ləvar:

«Kah na, Bəzey adaw,
dəga tasana yah Papakw.»

6 Daa slam laŋgar, mawuzlalakaya saya, Ga-zlavay a ləvar:

«Ka da njey ndaw ma ka kwakwas adaw ŋga
sərmataw
anda Melkisedek.»

7 Daa masa Yesu Kəriste anja da bəla na, a səra Gazlavay aa ta gədaŋ ŋga ləhda daa meməcey. Anda kede, ta dərar dan̄gay la ta mewudey, ta matəway daa dey a Gazlavay. Gazlavay ta jəkfar sləmay la, ta sləkdədərwa la daa meməcey, maja aa ma nar ray. **8** Kwa anja Bəzey ŋga Gazlavay na, taa sərkey ŋga ney ray la ta fa banay masa aa ma səra. **9** Masa Gazlavay ma tərda ŋga ndaw ma gwa ŋga kata cek hay tabiya maaya maaya cay na, ndəhay ma namar ray tabiya a hətam meləhey la ta fa vəfa ŋga sərmataw. **10** Yesu a gwa a ləhdata, maja Gazlavay ma pa ŋga ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas anja anda Melkisedek.

Ka da mbəkdamara mey ŋga Gazlavay ba

11 Mey hay ga daha ŋgaa guzley ŋgada akwar da ray *Kəriste, ndaw aləkwa mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas ŋga Gazlavay. Ama anja ta banay amba ya wuzdakwara mey da ray a maaya maaya, maja akwar fa da cəndamara

---

5:5 5.5 1.5   **5:6** 5.6 Ps 110.4; Heb 6.20   **5:7** 5.7 Mt 26.36-46

5:8 5.8 1.2; 4.14; 6.4-6; 7.3, 28; 10.29; Jaŋ 1.34; meney ray: 4.15;
Fəl 2.8   **5:9** 5.9 7.27   **5:10** 5.10 5.6; 6.20

fiyaw fiyaw daa ba. ¹² Pas a ta wuswa cay təde amba kaa sərkadamata ndəhay. Ama haa wure kede, si ndəhay aa sərkadamakwar da ray mey hay ɳga Gazlavay masa ɳgeeme masa akwar ma cəndamara cay cəŋga. Akwar na, anda bəza hay ma sam dəwa ma wusmara ɳga zəmey daf ba aranj. ¹³ Kwa waawa ma sey dəwa daada na, anja bəzey mecəhe dəagay. Cek masa maaya ta maaya ba na, a gwa ɳga wunkata ba. ¹⁴ Ndəhay mahura hay a zəmam na, daf. Ata na, makətatakaya, a gwamara ɳga wunkey cek masa maaya ta maaya ba.

6

¹ Maja ɳgene, nakwa fa mey fa mey, sasərkakwa cek masa ɳga ndəhay mahura hay. Ya da njakwa daa meesərkey ɳga ndəhay masa ma sərmara mey ɳga Kəriste təlam ba. Aləkwa taa sərkakwa cek hay masa ɳgeeme daa metəbey mey ɳga Yesu Kəriste cay. Anda meləvey, aləkwa taa sərkakwa cay da ray membəkey mekey cek ma hendey ndaw aa meməcey, asaya, da ray mepey Gazlavay ɳga ndaw fara fara. ² Aləkwa taa sərkakwa cay da ray *baptem mekele mekele, da ray mepey har a ray ndəhay *, da ray masləkdəwa ɳga ndəhay daa meməcey, leŋ da ray sariya masa

5:12 5.12-13 1Kwr 3.2   **5:14** 5.14 13.9; Rm 16.19; 1Kwr 14.20;
 Ef 4.14   **6:1** 6.1 9.14   * **6:2** 6.2 mepey har a ray ndəhay: Ara cek mekey ɳga wuzda ndaw aha mapakaya wal ɳgada Gazlavay amba Mesəfney ɳga Gazlavay a sawa a ray a, kwa daa baptem, kwa daa sləra wura wura ɳgada Gazlavay. Nəka SNM 13.2-3; 1Tm 4.14.

Gazlavay ma da dəsla ma da njey ŋga sərmataw.

³ Ahaw, nakwa fa mey fa mey! Da Gazlavay ta təba la na, ya daa sərkakwa meesərkey ŋga ndəhay mahura hay dəba.

⁴ Ndəhay masa ma mbədmar dəba sem a Gazlavay na, a gwamara a vəhmawa ŋgaa cəfdey ambahw fa Gazlavay saya na, kwara? Ta njam la dey pal daa mewedey ŋga Gazlavay. Cek da vad masa Gazlavay ma vəldatara ŋgada ndəhay aŋga hay na, taa cəkdamara la. *Mesəfney ŋga Gazlavay ta sawa la a ray ata may. ⁵ Ta sərmara la mey ŋga Gazlavay na, ara mey maaya fara fara. Asaya, ta sərmara maazla hay ma da kam ŋgada fa mey la. ⁶ Ama, ta ŋgene he cəpa, ta mbədmar dəba sem a Gazlavay cəŋga. Ndəhay a, a gwamara ŋga vəhmawa ŋgaa cəfdey ambahw fa Gazlavay saba, majda da ndaw ta mbədsar dəba sem a Gazlavay na, a key ŋgene, anda a dəra Bəzey ŋga Gazlavay fa hwadam mazlaŋgalakaya saya. Asaya, a key ŋgene, anda a cəda fa mey ŋga ndəhay.

⁷ Wulkakwa da ray ley cey! Ley masa var fa pey da hwad a maaya maaya na, cek daa ley a, a key maaya maaya ŋgada ndaw ŋga ley a. Anda kede, a wuzwa maaya ŋga Gazlavay aa da ray ley a. ⁸ Ama da ley a, guzer ta hatak ta təba sem na, ŋgene ara ley maaya ba. Ley a fa da njey ga daa ba, Gazlavay a da nəsa, a da mbəkda aa kusaf, fa dəba ha, awaw a daa wura kəlmedek!

9 Jam adaw hay, kwa da yaa guzlmakwar anda kedē na, ya sərmara fara fara, akwar daa cəved maaya masa ma da ləhdakwar. **10** Gazlavay na, ara ndaw ma key cek ta cəved e, aa fa sərfada sləra maaya masa akwar ma kamara. Asaya, aa fa sərfada akwar fa wudmara. Akwar fa wuzdamərwa mewudsey-vaw akwar a ta fa sləra masa akwar ma kamara zleezle ḥgada ndəhay mekele daa *mecəmey-ray ḥga ndəhay ḥga Yesu. Kwa wure kedē, akwar fa kamara kene. **11** Ya wudam na, kwa waawa da wuzlah akwar a key gədaŋ ḥga njey kene haa mendəvey a, ka da gəram ba, amba ka hətam cek hay tabiya masa akwar ma səkwmaria. **12** Ka da təram ndəhay masa-mayad hay ba, ama njam anda ndəhay ma təba mey ḥga Gazlavay masa majaratakaya. Ata na, a hətam cek masa Gazlavay ma ləvey a da vəldatara a ndəhay aŋga hay heyey la. Kam cek anda ata.

Mey da ray Gazlavay ma da katar maaya ḥgada ndəhay aŋga hay

13 Masa Gazlavay ma ləvar a *Abərahām a da kar maaya heyey na, ta mbedey la fara fara, a ka cek aha la. Ndaw ma fəna Gazlavay na, daa ba. Anda kede, ta mbedey la ta mezəley aŋga. **14** A ləvey:

«Fara fara, ya da pəska mey,
ya da vəlka bəza hay ga ara mey ba.»

15 Masa Abərahām ma cənda mey a la na, ta', a səkwa ta dək-vaw. Anda kedē, Abərahām

ta hətey cek masa Gazlavay ma ləvar a da kara heyey la. ¹⁶ Da ndəhay fa mbadam na, a mbadam ta mezəley ḥga ndəhay masa mahura da ray ata hay. *Membedey na, a dəsla mey da wuzlah ndəhay. ¹⁷ Maja ḥgene, Gazlavay a mbedey amba ndəhay masa aa ma ləvey a da katar maaya heyey na, a sərmara fara fara, a katara la, a mbəd̄da mewulkey anja ba. Anda kede, a mbedey, a ləvtar a da katar cek maaya. ¹⁸ Mey ma ləvey Gazlavay a da katar maaya ḥgada ndəhay anja hay, lej membedey anja na, ara mey hay cew masa a mbəd̄sam ba, maja Gazlavay na, a mbərzley ba səlak. Aləkwa masa ta ḥgəchakwa sem ḥgada fa Gazlavay kede na, mey hay a kede fa vəlndakwar gədaŋ ga amba ya səkwakwa cek masa Gazlavay ma ləvey a da vəldandakwara heyey. ¹⁹ Cek masa aləkwa ma səkwakwa ha na, fa jarandakwar maaya maaya amba ya njakwa majaratakaya fa mey ḥga Gazlavay. Maja ḥgene, *Slam masa Gazlavay aa da hwad a na, zana ma gərca slam aha a wurey la, anda kede, ya mbəzkwa la a hwad a, a cakay Gazlavay. ²⁰ Yesu ta mbəzey sem aa slam aha ḥgene teesed da ray aləkwa. A mbəzey na, maja aləkwa, maja anja ta tərey sem ḥga *ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas ḥga Gazlavay ḥga sərmataw anda Melkisedek.

6:16 6.16 Mab 22.10; Mt 5.34; 23.16-22   **6:18** 6.18 Mesl 23.19

6:19 6.19 3.6; Rm 5.5; Heb 9.3   **6:20** 6.20 4.14; Melkisedek: Ps 110.4; Heb 5.6, 10; 7.1-4

7

Mey da ray Melkisedek

¹ Melkisedek na, ara bay daa berney ŋga Salem, asaya, anŋa *ndaw ma ka kwakwas ŋga Gazlavay, Gazlavay Mawaca-waca. Daa ŋgene na, *Abərahām ta fəntərwa bay hay la ta gədaŋ daa vəram. Masa anŋa fa vəhwa na, ta', Melkisedek a daw, a cadərwa ray, a pəsar mey. ² Abərahām a wunka cek masa anŋa ma təbtərwa daa vəram a, slam kuraw, a la slam pal, a vəldara a Melkisedek e. Mezəley anŋa Melkisedek na, a wudey ŋga ləvey «bay ma key cek ta cəved e.» Asaya, Melkisedek e anŋa «bay ma wudey zazay da wuzlah ndəhay,» maja anŋa bay ŋga Salem. Salem na, a wudey ŋga ləvey «zazay». ³ Anŋa na, dərewel ŋga Gazlavay faa guzley da ray papaha ta mamaħa, lej da ray səkway anŋa hay na, daa ba. Asaya, faa guzley da ray mayawa anŋa ta meməcey anŋa daa ba. Anŋa na, anda Yesu, Bəzey ŋga Gazlavay, anŋa ndaw ma ka kwakwas ŋga Gazlavay ŋga sərmataw.

⁴ Nəkmara cey! Melkisedek na, anŋa ndaw mahura, ba daw? Maja kwa Abərahām zlezzle, Papaŋ ŋga papa aləkwa hay na, ta wunka cek hay masa anŋa ma təbtərwa daa vəram la slam kuraw, ta vəldara slam pal sem. ⁵ Kwakwas ŋga *Mawiz a vəley cəved a ndəhay daa səkway ŋga *Levi masa ma ka kwakwas, ŋga təbey cek pal daa kuraw ŋga cek hay tabiya da har ndəhay *Israyel hay. Kwa Israyel hay a, ara

m  lma ata hay daa s  kway   ga Abøraham. Ta   gene he c  pa, fa t  bam cek da har ata c  nja.

⁶ Melkisedek na, anja daa *s  kway   ga Levi ba, ama ta   gene he c  pa, ta t  bey cek pal daa kuraw la da har Abøraham. Abøraham masa Gazlavay ma l  var a da kar maaya heyey na, ara anja ma p  sar mey   gada Melkisedek ba, ama ara Melkisedek ma p  sar mey a Abøraham.

⁷ Ka s  rmara, ndaw ma p  sey mey a ndaw na, aa mahura da ray ndaw aha. Anda kede, Melkisedek na, aa mahura da ray Abøraham.

⁸ Nd  hay ma ka kwakwas daa s  kway   ga Levi ma t  bam cek pal daa kuraw na, ata nd  hay masa ma da m  cam gway. Ama Melkisedek masa ma t  ba cek pal daa kuraw da har Abøraham heyey na, aa ta dey   ga s  rmataw, anda d  rewel   ga Gazlavay ma l  vey. ⁹ Ya gwakwa ya l  vkwa nd  hay daa s  kway   ga Levi masa ma t  bam cek pal daa kuraw da har nd  hay mekele na, ta v  lmar la a Melkisedek may, maja papa  n   ga papa ata Abøraham ma v  lar la. ¹⁰ Anda mel  vey, masa Abøraham ma v  lar cek a Melkisedek e na, ta yawa b  zey daa ba aran na, Abøraham a v  lar cek a Melkisedek e. Ara anda ata cewete ta Levi, b  zey ma da yawa daa s  kway anja may. Anda kede, a wud  y   ga l  vey Melkisedek na, a f  nta nd  hay daa s  kway   ga Levi.

*Mey da ray Yesu, ndaw ma ka kwakwas anda
Melkisedek*

11 Daa *mewey ɳga *Israyel hay na, ndəhay ma ka kwakwas ɳga Gazlavay na, si ndəhay daa səkway ɳga *Levi gway. Sləra ɳga ndəhay a ɳgene na, ara anda *Araŋw, papaŋ ɳga papa ata hay zleezle, ma ka. Sləra ha na, a gwa ɳga ndəvda cek massa Gazlavay ma wudey ɳga ka ba. Da a gwa ɳga ndəvda na, anja Gazlavay fa da pey ndaw ma ka kwakwas mekele masa anda Melkisedek na, daa saba. **12** Da Gazlavay ta mbəd̄da ndaw ma ka kwakwas aŋga sem na, ɳgene, si mewey ɳga Israyel hay a mbəd̄ey may. **13** Bay aləkwa Mahura Yesu masa aləkwa maa guzlkwa da ray a kede na, səkway aŋga wal ta *səkway ɳga Levi. Kwa ndaw daa səkway aŋga pal masa aŋga *ndaw ma ka kwakwas ɳga Gazlavay na, daa ba. **14** Ya sərkwa fara fara Yesu na, a yawa daa səkway ɳga Juda. Daa masa *Mawiz maa guzley da ray ndəhay ma ka kwakwas na, kwa taa guzley da ray səkway a daa ba.

15 Ndəhay ma ka kwakwas ɳga Gazlavay masa daa səkway ɳga Levi na, a gwamara ɳga handamata ndəhay fa Gazlavay ba. Mey a kede, fa wuzwa maaya maaya maja Gazlavay ta pey ndaw mekele la ɳga ndaw ma ka kwakwas aŋga anda Melkisedek. **16** Ndaw a, a tərey ndaw ma ka kwakwas ɳga Gazlavay na, ta fa mewey ɳga ndaw-magədaŋ ba, ama ta fa gədaŋ ɳga heter mendəvey ba, **17** maja mawuzlalakaya daa dərewel ɳga Gazlavay, a ləvey:

«Ka da njey ndaw ma ka kwakwas adaw ɳga

sərmataw
anda Melkisedek.»

18 Anda kede, mewey masa zleezle na, mahaz-akadakaya sem majा ara cek ḥga tede, a jəney ndaw ba. **19** Kwakwas ḥga Mawiz na, ta gwa ḥga ləhdata ndəhay daa ba. Ama wure kede, aləkwa ma pakwa lenjesl a ray cek mahura maaya masa aləkwa ma səkwakwa heyey la. Ara ta fa cek aha aləkwa ma da ḥgəchakwa ḥgada fa Gazlavay.

20-21 Asaya, Gazlavay a pa Yesu ḥga ndaw ma ka kwakwas anja na, ta mbedey la majा. Ama ndəhay mekele ma təram ḥga ndəhay ma ka kwakwas zleezle na, Gazlavay ta mbedey majа daa ba. Ahaw, Gazlavay ta mbedey la majа Yesu, a ləvey:

«Yah, Bay Gazlavay akah, ya fa mbedey,
kwa ya fa da mbəddə mey adaw daa ba
səlak:

“Ka da njey ndaw ma ka kwakwas adaw ḥga
sərmataw.”»

22 Majа ḥgene, ya sərkwa fara fara, Yesu na, ara anja ma handərwa *məjəwey-mey maaya ma fəna masa zleezle.

23 Cek mekele daha saya, ndəhay ma ka kwakwas masa daa səkway ḥga Levi na, ata ga majа fa məcam, fa pam mekele, fa məcam, fa pam mekele. **24** Ama Yesu na, aa daha ḥga sərmataw, sləra anja ḥga mekey kwakwas na, fa da ndəvey daa ba. **25** Majа ḥgene, Yesu aa ta gədan mandaw mandaw ḥga ləhdata ndəhay masa ma ḥgəcham ḥgada fa Gazlavay ta fa anja. A gwa

a ka kene majaa ta dey n̄ga s̄ermataw, anja fa d̄rar dan̄gay mandaw mandaw a Gazlavay majaa ata.

26 Yesu na, ara *ndaw mahura da ray nd̄hay ma ka kwakwas n̄ga Gazlavay masa ma gwa n̄ga j̄nndakwar. Aingga na, aa maaya fa Gazlavay, man̄ḡera fa v̄eda daa ba, meb̄rey da ray a kwa nek̄d̄ey daa ba. Gazlavay a pa wal, aa da wuzlah nd̄hay ta meb̄rey daa saba, a la a vad a cakay a. **27** Yesu na, an̄ga anda mahura hay da ray nd̄hay ma ka kwakwas n̄ga Gazlavay mekele hay ba. Ata na, fa v̄elam cek a Gazlavay mandaw mandaw, n̄geeme, majaa meb̄rey ata, fa d̄eba ha, majaa meb̄rey n̄ga nd̄hay. Ama Yesu na, si a ka kene na, daa ba. A v̄elar cek a Gazlavay dey pal gway na, mak, mekele daa ba. Cek aha na, ara an̄ga ma v̄elda ray an̄ga n̄ga m̄cey. **28** Kwakwas n̄ga Mawiz a pey n̄ga nd̄hay ma ka kwakwas n̄ga Gazlavay na, nd̄hay maḡdañ gway. Nd̄hay a na, ara nd̄hay ta meb̄rey. Ama daa masa Gazlavay ma mbed̄ey na, *membed̄ey a, ta njey sem aa slam a n̄ga kwakwas n̄ga Mawiz. Gazlavay a pey n̄ga ndaw mahura da ray nd̄hay ma ka kwakwas an̄ga na, B̄ezey an̄ga. A pa na, n̄ga s̄ermataw. Gazlavay ta t̄rda sem n̄ga ndaw ma gwa n̄ga kata cek hay tabiya maaya maaya.

8

*Mey da ray Yesu, ndaw mahura da ray ndəhay
ma ka kwakwas ŋga Gazlavay*

¹ Fara fara ndaw aləkwa mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas ŋga Gazlavay na, daha. Ara Yesu, aa manjakaya ta har-zəmay ŋga Bay Gazlavay da vad, fa wey da ray cek hay tabiya. Kede he ara *bay-ray ŋga mey masa ala ma wudsam ŋga ləvey. ² Anja na, a ka sləra anja daa Way-mekərcey fara fara masa da vad, daa *Slam masa Gazlavay aa da hwad a masa fara fara. Ara slam masa Gazlavay ma diya da vad, ba na, ara slam masa ndaw ma diya da hwayak ba.

³ *Ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas ŋga Gazlavay wura wura na, sləra anja ara ŋga vəley cek ta ŋga hərar gənaw a Gazlavay. Anda kede, Yesu na, si a vəlar cek a Gazlavay may. ⁴ Da haa wure kede anja da bəla na, anja kwa fa da key *ndaw ma ka kwakwas ŋga Gazlavay na, daa ba. Fa da key daa ba na, maja ndəhay ma vəlam cek a Gazlavay anda *kwakwas ŋga Mawiz ma ləvey na, daha cay.

⁵ Ndəhay ma ka kwakwas a na, a kamara sləra ata daa way ŋga Gazlavay. Ama sləra masa ata ma kamara ha na, ara anda meezed e, ba na, ara anda da gazlavay da vad ba. Cek aha, ta key la kəne ta Mawiz may. Daa masa fa da kərca way ŋgada Gazlavay na, Gazlavay a ləvar: «Jəkey sləmay maaya maaya, kərca way a ta cəved e anda yah ma ləvka daa aŋwa ŋga Sinay

heyey.» ⁶ Ama wure kede, sløra masa Yesu ma ka na, a føna sløra masa ndəhay ma ka kwakwas a ma kamara. Asaya, Yesu a cəmtar day ñga ndəhay ta Gazlavay amba Gazlavay a jəwey mey mawiya ta ata. *Mejəwey-mey Mawiya ha na, a føna mejəwey-mey masa zleezle majा cek masa Gazlavay ma ləvey a da katara a ndəhay daa mejəwey-mey mawiya na, a føna cek masa aa ma ləvey daa mejəwey-mey masa zleezle.

Mey da ray mejəwey-mey mawiya

⁷ Da *mejəwey-mey ñgeeme ta gwa ñga ka cek tabiya anda Gazlavay ma wudey la na, anja ñgene, Gazlavay fa da jəwey mey mekele daa saba. ⁸ Ama Gazlavay ta mbədstar ray sem a ndəhay anja hay majা meborey ata. A ləvtar:
 «Yah, Bay Gazlavay, ya ləvey: pas a, a wuswa la
 masa yah ma da jəwey mey mawiya ta
 ndəhay Israyel hay
 leŋ ta ndəhay daa səkway ñga Juda.

⁹ Mejəwey-mey a na, fa da key anda mejəwey-mey
 masa yah ma ka ta papaŋ ñga papa ata hay
 zleezle
 daa masa yah ma badatərwa
 daa hwayak ñga Ejip heyey na, daa ba.
 Ndəhay a ta səpmara mejəwey-mey a ta cəved e
 daa ba.

Ara majа ñgene, yah ma mbədstar dəba.

¹⁰ Yah, Bay Gazlavay, ya ləvey:

8:5 8.5 9.9; 10.1; Kwa 2.17; way mekørcey: 9.2; Mab 25.9, 40

8:6 8.6 7.22; 8.2, 6, 13; 9.11, 15; 12.24; Iz 55.3; Jer 31.31-33; Ez 37.26; 1Kwr 11.25   **8:8** 8.8-12 Jer 31.31-34; Heb 10.16-17

Mejəwey-mey masa yah ma da ka
ta ndəhay *Israyel hay ŋgada fa mey na,
ara mewuzey kwakwas adaw ŋgada ata,
ahaw, ya wuzlalatara la aa mevel ata.
Ya da tərey Gazlavay ata,
ata may, a da təram ndəhay adaw hay.
11 Kwa ndaw ma daa sərkada ndaw daa hwayak
aŋga,
da daa ba, məlmaha,
a ləvar: "Si ka səra Bay Gazlavay" na, daa ba,
maja ata tabiya, kwa bəza hay, kwa mahura
hay na,
a sərmaya la.
12 Yaw, ya mbəkdatara manjəra ata la,
kwa ya fa da sərfada mebərey ata daa saba.»
13 Masa Gazlavay maa guzley da ray mejəwey-
mey mawiya na, ta tərda mejəwey-mey masa
ŋgeeme sem ŋga magurma. Cek wura wura
masa magurma na, gweegwe cay aa zədəy.

9

Mey da ray mejəwey-mey masa ŋgeeme

¹ Daa *mejəwey-mey masa ŋgeeme, *mewey
hay daha. Mewey hay a fa wuzdatara cəved a
ndəhay ŋga səpey Gazlavay. Asaya, slam daha
ŋga dərey daŋgay masa ndəhay ma diymara.
² Ta kərcam way la, way a na, mawunkakaya
ta zana slam cew. Slam masa ŋgeeme na, a
zəlmara *Slam maaya ŋga Gazlavay. Daa slam
aha na, petərla mahura ta neneh ŋga awaw
hay maasala daha, asaya, taabal daha. Pen

mavəldakaya ኃገዳ Gazlavay mapakaya da ray a. ³ Slam ta da dəba zana na, a zəlmara *Slam masa Gazlavay aa da hwad a. ⁴ Daa slam aha na, slam-meewurey cek mezey maaya ኃገዳ Gazlavay daha, slam aha makakaya ta bərey magaza. Asaya, *akwatay ኃገዳ hwadam dahan, bərey magaza makakaya fa vəda. Daa akwatay a na, taasa makakaya ta bərey magaza dahan. Daa taasa ha na, cek mezəmey mezəley «*man» da hwad a dahan. Daŋgwar ኃገዳ *Araŋw masa maa fekvey heyey aa daa akwatay a, asaya, beeler hay cew masa Gazlavay mawuzlala mewey anja hay fa vəda heyey, ata daa akwatay a may. *Akwatay a na, ara akwatay ኃገ𝐃 sərfedey mejəwey-mey ኃገ𝐃 Gazlavay ta ndəhay. ⁵ Da ray akwatay a na, cek hay cew dahan ta zlara mavədtakaya ta bərey magaza. Cek hay a na, ata anda maslaŋ hay ኃገ𝐃 Gazlavay, fa wuzdamərwa Gazlavay aa daa slam aha. Fa ciymata zlara ata hay a ray slam mewucey mambaz amba Gazlavay a mbəkdatara mebərey ኃገ𝐃 ndəhay. Ama wure kedə, ya gwa ኃገ𝐃 kada mey da ray cek hay masa daa slam aha cəpa ba.

⁶ Yaw, cek hay daa way a na, mapatakaya anda kedə. Ndəhay ma ka kwakwas ኃገ𝐃 Gazlavay fa mbəzam mandaw mandaw aa slam masa ኃገeme ኃገ𝐃 key sləra ኃገ𝐃 Gazlavay. ⁷ AA

9:2 9.2 way mekorcey: 8.5; 9.11-12; Mab 26.1-30; petərla: Mab 25.31-39; taabal: Mab 25.23-30   **9:3** 9.3 Mab 26.31-33; Lev 16.2; Heb 6.19; 9.7, 12; 10.20   **9:4** 9.4 slam-meewurey cek: Mab 30.1-6; akwatay: Mab 25.10-16; man: Mab 16.32-35; daŋgwar ኃገ𝐃 Araŋw: Mesl 17.21-25; beeler hay cew: Mab 25.16   **9:5** 9.5 Mab 25.18-22   **9:6** 9.6 10.11; Mesl 18.2-6

slam masa ta dəba zana na, si ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas ma mbəzey a hwad a gway. A mbəzey na, dey pal fa mevey. A mbəzey na, si ta mambaz ŋga gənaw da har ŋga vəley ŋgada Gazlavay amba Gazlavay a mbəkdara mebərey * anja, asaya, amba a mbəkdatara mebərey ŋga ndəhay mekele.

⁸ *Mesəfnay ŋga Gazlavay a wudey ŋga ləvey ta mey a kede na, slam masa ŋgeeme, da aa daha aran na, cəved ŋga mbəzey aa Slam masa Gazlavay aa da hwad a ta dəba zana a wurey ba aran. ⁹ Cek hay a cəpa kede na, ara anda mey-menjey ma wuzwa cek hay masa ma kam wure kede. Anda meləvey, cek masa ndaw ma vəldara a Gazlavay ta mehərey gənaw ŋgada Gazlavay na, a gwa ŋga tərda mevel ŋga ndaw aha maaya fa mey ŋga Gazlavay ba. ¹⁰ Cek hay a kede na, ara mewey hay da ray cek mezəmey, da ray cek mesey, leŋ da ray mesəpey kwakwas ŋga pərey cek amba a təram ndəhay ma zləba kwakwas saba gway. Ara na, mewey hay ŋga ndəhay magədan gway, fa da njey ga daa ba. A da njey nekədəy haa ta pas masa Gazlavay ma mbəddata cek hay cəpa mawiya.

Mey da ray Kəriste ma vəlda ray anja maja aləkwa

¹¹ Wure kede *Kəriste ta sawa la. Anja na, *ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas

---

* ^{9:7} 9.7 mebərey: Daa mewulkey ŋga Jəwif hay na, Gazlavay a mbəkey na, mebərey masa ndaw ma ka tesude ba. ^{9:7} 9.7 5.3; 9.25; 13.11; Lev 16.2-16   **9:9** 9.9 7.19; 9.2   **9:10** 9.10 Lev 11; 15; Mesl 19

ŋga Gazlavay ma handandakwara maaya anja masa aləkwa ma hətkwa wure kede. A ka sləra anja na, daa way mahura ma fəna Waymekərcey masa zleezle. Way a na, aa maaya kalah, ara ndaw-magədaŋ ma ləma ba. Way a na, aa da bəla kede ba. ¹² Masa Kəriste ma mbəzey aa *Slam masa Gazlavay aa da hwad a heyey na, ta mbəzey ta mambaz ŋga kwakwaba daa ba, ta mbəzey ta mambaz ŋga bəz-sla daa ba. Ama a mbəzey na, ta mambaz anja, ray anja. A mbəzey na, dey pal gway ŋga sərmataw. Anda kede, ta ləhdandakwar sem daa mebərey ŋga sərmataw. ¹³ Anda kwakwas aləkwa ma ləvey na, da ndaw ta zləba kwakwas la na, si a wucmar mambaz ŋga kwakwaba, da daa ba, ŋga gusanj fa vaw. Da daa ba na, si a lam sla-bəlak, a ndəlmara, a kwiydamara bebədəs e a ray ndaw aha. Anda kede, ndaw ma zləba kwakwas a na, a tərey ndaw ma səpa kwakwas a maaya maaya dəba. ¹⁴ Da anda kede na, mambaz ŋga Kəriste na, a fəna cek masa ata ma kamara ŋgene ba daw? Mambaz anja na, a fəna mambaz ŋga gənaw hay ba daw? Kəriste na, kwa ta key mebərey daa ba, ta vəlda ray anja la a Gazlavay ta gədaŋ ŋga *Mesəfney ŋga Gazlavay masa mendəvey ba ŋga sərmataw. Mambaz anja na, a pərndakwara mevel amba ya kakwa cek malamba ŋga handandakwar aa meməcey saba. Anda kede, ya da kakwa sləra ŋga Gazlavay, ndaw masa anja daha ta dey ŋga

---

9:11 9.11 4.14   **9:12** 9.12 7.27; 10.4; Lev 16.14-16; mambaz ŋga Kəriste: 9.25; 12.24; 13.12, 20; Mt 26.28; Rm 3.25-26; 1Pi 1.2, 18-19; 1Jn 1.7   **9:13** 9.13 Mesl 19.1-10, 17

sərmataw.

¹⁵ Maja ŋgene, Kəriste na, ara ndaw ma cəmtar day ŋga ndəhay ta Gazlavay amba Gazlavay a jəwey mey mawiya ta ndəhay a. Anda kede, ndəhay masa Gazlavay ma zəlta na, a hətam maaya aŋga masa aa ma ləvtar a da vəldatara heyey la. Maaya aŋga ha a da njey da ray ata ŋga sərmataw. A hətam la, maja Kəriste ta məcey la. Meməcey aŋga ha, a ləhdata ndəhay daa mebərey masa ata ma kamara daa masa ata daa *mejəwey-mey ŋgeeme heyey.

¹⁶ Yaw, ya sərkwa da ndaw a mbədsey mey na, si ndaw aha a məcey la dəgəy amba mey aha, a key. ¹⁷ Da ndaw aa ta dey na, membədsey-mey aŋga ha a key ba aran, si ndaw aha ma məcey la amba membədsey-mey aŋga a key. ¹⁸ Ara maja ŋgene, kwa mejəwey-mey masa ŋgeeme a zley na, ta mambaz. ¹⁹ Ta pas masa Gazlavay ma jəwa mey ta ndəhay *Israyel hay na, teesed na, *Mawiz a wuzdatara *mewey masa Gazlavay ma vəldatara a ndəhay dəgəy. Fa dəba ha, a ley mambaz ŋga bəz-sla ta ŋga kwakwaba, a jahada ta yam. Asaya, a ley mey-har ŋga wudez, a ley engwec ŋga təbaŋ mandəvkaya magaza. A pada engwec e fa mey-har ŋga wudez heyey, a jəhwba aa mambaz a. A wuca fa dərewel masa mewey ŋga Gazlavay mawuzlalakaya fa vəcə, asaya, a wuctara fa ndəhay tabiya. ²⁰ Aa guzley, a ləvey: «Gazlavay a jəwey mey ta akwar na, ta fa mambaz a kede. A ləvkwar ŋga namar

ray a mewey hay daa mejøwey-mey a.» ²¹ Asaya, Mawiz a wucey mambaz heyey fa Way-mekørcey lej fa cek hay tabiya mekey sløra daa way a may. ²² Anda kwakwas ñga Mawiz ma løvey na, har-gððan ñga cek hay a tøram maaya na, ta fa mambaz. Si mambaz a mbødfwa la døgøy amba Gazlavay a mbøkdatara mebørey ñga ndøhay.

*Mey da ray Køriste ma vølda ray anga maj
mebørey ñga ndøhay*

²³ Ya taa guzlkwar la, ya løvkwar cek masa *Mawiz maa sørkadatara a ndøhay ñga key na, anda meezed ñga cek hay masa fara fara da vad gway, ba na, ara cek hay a fara fara ba. Cek masa Mawiz maa sørkadatara a ndøhay ñga key na, aa fa tørdata cek hay cøpa maaya ta fa mehørey gønaw hay ñgada Gazlavay. Ama ñgada cek hay da gazlavay da vad na, mehørey gønaw hay ñgada Gazlavay na, ara cek ñga tede. Si mekey cek mekele ma føna. Cek aha na, ara Yesu *Køriste ma vølda ray anga ñga kødøy vagay.

²⁴ Køriste na, ta mbøzey aa *Slam masa Gazlavay aa da hwad a daa Way-mekørcey masa ndøhay magððan ma kørcamara ta har ata na, daa ba. Slam aha ñgene na, ara anda meezed e, ba na, ara Slam ñga Gazlavay fara fara ba. Ama Køriste a mbøzey na, aa slam da gazlavay da vad, Slam masa Gazlavay aa da hwad a fara fara. Wure kede, aa daa slam aha fa dørar døngay a Gazlavay maja aløkwa.

²⁵ Asaya, *ndaw mahura da ray ndøhay ma ka kwakwas ñga Gazlavay na, fa mbøzey fa mevey

a fa mevey a aa Slam masa Gazlavay aa da hwad a daa Way-mekørcey. A mbøzey na, ta mambaz ŋga gənaw da har. Ama Kəriste na, ta daw dey weewe aa Slam masa Gazlavay aa da hwad a da vad ŋga vølda ray anja ŋga məcsey majalækwa na, daa ba. ²⁶ Da ta vølda ray anja la dey weewe na, anja ŋgene, ta sørey banay la may dey weewe døga ŋga mezley ŋga bøla. Ama ta wuzdørwa vaw anja la dey pal daa masa bøla fa da ndøvey kede. Ta vølda ray anja la ŋga məcsey amba a la mebørey ŋga ndøhay.

²⁷ Ndaw-magødaŋ na, a da məcsey dey pal gway, fa døba ha, Gazlavay a kar sariya. ²⁸ Kəriste may, ta vølda ray anja la dey pal ŋga məcsey kene amba a la mebørey ŋga ndøhay ga da bøla. A da wuzwa vaw ŋga dey cew na, majamebørey ŋga ndøhay saba, ama ŋga løhdata ndøhay masa fa søkwmara.

10

¹ Cek hay masa maaya ma da kam ŋgada fa mey na, kwakwas ŋga Mawiz na, fa wuzdandakwara maaya maaya daa ba. Ama a wuzndakwar na, cek anda meezed e gway. Ndøhay ma søpmara Gazlavay ta fa kwakwas a na, kwa fa da təram maaya fa mey ŋga Gazlavay majana, daa ba sølak. Kwakwas a, a wudey na, ndøhay a həram gənaw hay ŋgada Gazlavay fa mevey a, fa mevey a cəŋga. ² Da mehørey gənaw a wusa ŋga tərdata ndøhay maaya fa mey ŋga Gazlavay ŋga sørmataw na, anja ŋgene, ndøhay fa da

---

9:26 9.26 7.27   **9:28** 9.28 3.6; 10.10; Iz 53.11-12; Mt 26.28;

1Kwr 15.50-53   **10:1** 10.1 8.5

wulkam da ray mebørey ata daa saba, asaya, fa
da høram gønaw mekele a Gazlavay daa saba.

³ Ama sasøkar jak, ta fa mehørey gønaw na,
ndøhay fa wulkam da ray mebørey ata fa mevey
a fa mevey a, ⁴ maja mambaz ñga gusanj ta ñga
kwakwaba na, a gwa a la mebørey da ray ndaw
ba sølak.

⁵ Maja ñgene, daa masa Køriste ma da sawa a
bøla na, taa guzlar la a Gazlavay, a løvar:

«Ka fa wudey amba ndaw a hørka gønaw,
a vølka cek na, daa ba,
ama ka ta vølya vaw ñga ndaw-magødañ la.

⁶ Mehørey gønaw ma føkmara da ray slam-
meføkey cek,
ta mehørey gønaw ñgada kah
amba ka mbøkda mebørey na, a mbafaka ba.

Ka wudey na, ndøhay a namaka ray.

⁷ Anda kedø, ya ta løvka la: “Bay Gazlavay, ehe
yah kedø,
ya sawa a bøla na, ñga key sløra masa kah
ma wudey
anda mawuzlalakaya da ray adøaw daa
dørewel akah.”»

⁸ Køriste aa guzlar teesed ñgada Gazlavay na, a
løvey:

«Ka fa wudey amba ndaw a hørka gønaw,
a vølka cek na, daa ba.

Ka faa sømey da ray gønaw masa ma hørmara
ma føkmara da ray slam-meføkey cek na,
daa ba.

Asaya, mehören gənaw ŋga mbəkey mebören
ŋga ndaw na,
a mbafaka ba may.»

Ta ŋgene he cəpa, kwakwas ŋga Mawiz a wudey na, si ndəhay a vəlam cek a Gazlavay anda ŋgene cəŋga.⁹ Fa dəba ha, Kəriste a ləvey saya: «Ehe, yah kede, ya sawa a bəla na, ŋga key sləra masa kah ma wudey.» Kəriste aa guzley anda ŋgene na, a wudey ŋga ləvey ta vavəsa mekey kwakwas ta gənaw anda masa zleel sem. Ta', a bawa kwakwas mekele mawiya.¹⁰ Yesu Kəriste na, ta kar sləra la a Gazlavay anda Gazlavay a ma wudey. Ta vəlda ray anja la dey pal ŋga məcey majā aləkwa. Anda kede, ta tərdandakwar sem ŋga ndəhay manjar mebören fa mey anja.

¹¹ Ndəhay ma ka kwakwas ŋga Gazlavay na, a kamara sləra ata mandaw mandaw ta melecey. Ata fa həram gənaw hay ŋga key kwakwas letek mandaw mandaw a Gazlavay. Ama mehören gənaw ata ŋgene, a la mebören da ray ndaw ba səlak.¹² Ama Kəriste na, ta vəlda ray anja la ŋga məcey dey pal amba a mbəkdatara mebören ŋga ndəhay ŋga sərmataw. Fa dəba ha, ta', a daw a njey a har-zəmay ŋga Gazlavay.

¹³ Fetede, aa manjakaya fa səkwa pas masa Gazlavay ma da pata masa-gəra anja hay asi salay anja. ¹⁴ Ta tərdata ndəhay sem maaya fa mey ŋga Gazlavay manjar mebören ŋga sərmataw, majā aa ma vəlda ray anja ŋga məcey. A vəlda ray anja ha na, dey pal gway.

10:10 10.10 7.27   **10:11** 10.11 9.6; Mab 29.38   **10:12** 10.12

8.1   **10:13** 10.13 Ps 110.1; 1Kwr 15.25

15 *Mesəfney ḥga Gazlavay may, ta wuzdankwara cek aha la maaya maaya. Teesed na, aa guzley, a ləvey:

16 «Bay Mahura a ləvey:

“Ya da jəwey mey ta ata daa dəar hay a ḥgene.

*Mejəwey-mey a na, ya da ka

amba kwakwas adfaw a njey aa mevel ata,
asaya, ya da wuzlala aa lenjesl ata.”»

17 Fa dəba ha, aa guzley saya, a ləvey:

«Ya fa da wulkey da ray mebərey ata
lenj da ray sləra ata maaya ba ḥgene na, daa
saba.»

18 Maja ḥgene, da Gazlavay ta mbəkda mebərey
ḥga ndaw sem na, mehərey gənaw ḥga mbəkey
mebərey na, daa saba.

*Mey da ray meŋgəchey fa Bay Gazlavay ta
mevel maaya*

19 Məlma adfaw hay, maja mambaz ḥga Yesu
ma mbədwa na, ya gwakwa ḥga mbəzey la aa

*Slam masa Gazlavay aa da hwad a. **20** Ta
wurndakwar cəved mawiya la masa ma da
handandakwar aa heter mendəvey ba ta fa zana
meŋgərey daa *Way ḥga Gazlavay heyey, anda
meləvey, ta fa vaw ḥga *Kəriste masa ma məcey
fa hwadam mazlanjalakaya heyey. **21** Ndaw
aləkwa mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas
daa Way ḥga Gazlavay na, daha. Aṅga na, *bay-
ray ḥga way a. **22** Anda kede, si ya ḥgəchakwa
fa Gazlavay ta mevel maaya, ta metəbey mey

10:16 10.16-17 Jer 31.33-34; Heb 8.10, 12   **10:19** 10.19 4.16;
9.8   **10:20** 10.20 zana: 9.3; Mt 27.51; cəved mawiya: 2.14-15;
9.14-15; Jaŋ 14.6   **10:21** 10.21 3.6; 4.14

ŋga Gazlavay ta mevel pal, ta mevel manjar mebørey, asaya, vaw alèkwa may mapèrkaya ta yam masa maaya. ²³ Gazlavay ta lèvey la, a da lèhdandakwar. Gazlavay na, a ka cek aha la anda aa ma lèvey. Anda kede, alèkwa fa lèvkwa fa mey ŋga ndøhay tabiya, alèkwa fa tèbkwa aa mevel alèkwa cek masa Gazlavay ma lèvey a da ka heyey. Mbøkdakwa mewulkey cew cew. ²⁴ Alèkwa cèpa si ya jènkwa vaw da wuzlah alèkwa amba ya vèlkwa gèdaŋ da wuzlah alèkwa ŋga wudey vaw, asaya, ŋga key cek maaya. ²⁵ Ya da mbøkdakwa ŋga daw aa *mecømey-ray ŋga ndøhay ŋga Yesu anda ndøhay siya ma mbøkdamara na, kène ba. Ama si ya vèlkwa gèdaŋ da wuzlah alèkwa ma fèna ma fèna, maja pas masa Bay Mahura ma da sawa na, aŋga gweegwe cay.

²⁶ Alèkwa taa sèrkakwa la da ray mey masa fara fara. Ama fa døba ha, da ya kakwa mebørey tesude na, kwa ya hèrkwar gènaw na, cek mekele ŋga vèley a Gazlavay ŋga mbøkey mebørey alèkwa daha daw? Daa ba sèlak.

²⁷ Da kène na, kwa cek mekele ŋga key daa ba, si mesèkwéy sariya ta mandèrzay daa dey, sariya masa Gazlavay ma da ka ŋgaa zèddata masagèra aŋga hay aa awaw menjem-njem e.

²⁸ Kwa waawa ma røsa *kwakwas ŋga Mawiz masa ndøhay cew, da daa ba, ndøhay maakar ma kam sede da ray a la na, a da kødmara ndaw aha vagay, fa da sørfamar dey-ceceh daa

ba. **29** Da anda ŋgene na, ka wulkam na, kwara? Ndaw ma røsa Bøzey ŋga Gazlavay, ma pa mambaz ŋga Yesu ŋga cek ŋga tede, mambaz ŋga *Mejøwey-mey Mawiya masa ma pøra mevel anja, asaya, ma cøða *Mesøfnay ŋga Gazlavay ma wuzdandakwara maaya ŋga Gazlavay na, Gazlavay a da kada ndaw a na, kwara? A da sørda banay ta ndaw aha ma føna ŋgene saya. **30** Fara fara, ya sørkwa ndaw masa maa guzley, ma løvey: «Cek masa ata ma kamiwa maaya ba na, ya pøla la, ya da katar sariya.» Asaya, ndaw a, aa guzley, a løvey: «Bay Gazlavay a da katar sariya a ndøhay anja hay.»

31 Da sariya ŋga Gazlavay, ndaw masa anja daha ta dey ŋga sørmataw, ta tøðda ndaw la na, ndaw aha a zøley marava la.

32 Sørfadamara menjey akwar zleelze daa masa akwar ma tøbmara ŋga njey daa mewedey ŋga Bay Gazlavay tølam. Fa døba ha nekøðsey, akwar ta søram banay la ga, ama akwar ta bøsmara banay a la. **33** Daa ŋgene, ta cøðmata ndøhay siya da wuzlah akwar la fa mey ŋga ndøhay ga, ta sørdamata banay la. Ndøhay siya da wuzlah akwar ta døkmatar mevel la a ndøhay ma cøðmata ha ŋgene.

34 Ahaw, akwar ta søram dey-ceceh la fa ndøhay masa ata ma køzlamata aa førsøne maju Yesu. Asaya, daa masa ndøhay fa vamakwara cek akwar hay na, akwar ta mbøkdamatara la

10:28 10.28 Mew 19.15; 2Kwr 13.1   **10:29** 10.29 2.3; 5.8; 9.12;
Mt 12.31   **10:30** 10.30 Mew 32.35, 36   **10:32** 10.32-34 6.10

10:33 10.33 1Kwr 4.9

ta meesəmey ŋga təbmara, majə ka sərmara akwar ta cek hay maaya mekele ma fəna, ma da njey ŋga sərmataw. ³⁵ Maja ŋgene, pamara Gazlavay ŋga ndaw akwar fara fara cəŋga, ka da mbəkdamara ba. Da akwar fa kamara kəne na, Gazlavay a pəlkwara mawurðay akwar la ma fəna. ³⁶ Maaya na, ka bəsmara banay cəŋga amba ka kam anda Gazlavay ma wudsey, asaya, amba ka hətam cek masa Gazlavay ma ləvey a da vəldakwara heyey. ³⁷ Yaa guzley anda kede na, majə

«menjey nekədsey fedə, fara fara mendərey nekədsey gway,

ndaw ma da sawa heyey na, a sawa la,
aa fa sawa, fa da zənwa vaw daa ba səlak.»

³⁸ Gazlavay aa guzley, a ləvey saya:

«Ndaw adaw maaya na, ara ndaw ma paya
ŋga ndaw anja fara fara.

Anda kede, a hətəy heter mendəvey ba la.

Ama da ndaw a vəhey fa dəba na,
ya fa daa səmey da ray a daa ba.»

³⁹ Aləkwa na, səkway ŋga ndəhay masa ma vəham sem fa dəba amba aa zədfam na, kəne ba, ama aləkwa na, ndəhay ma pamara Gazlavay ŋga ndaw ata fara fara. Anda kede, Gazlavay a ləhdandakwar la.

11

Mepey Gazlavay ŋga ndaw fara fara na, a wudsey ŋga ləvey kwara?

10:34 10.34 11.26; 13.14   **10:35** 10.35-36 3.6; 6.11-12   **10:37**

10.37-38 Hab 2.3-4   **10:38** 10.38 Rm 1.17; Gal 3.11

1 Mepey Gazlavay ɳga ndaw fara fara na, a wudey ɳga ləvey cek masa aləkwa ma səkwakwa fa Gazlavay na, ya sərkwa ya hətkwa la fara fara. Kwa aləkwa ta hətkwar ta dey aləkwa daa ba na, ya sərkwa ara cek fara fara.

2 Ara anda kede, ndəhay masa zleezle ma pamara Gazlavay ɳga ndaw ata fara fara. Ara maja ɳgene, Gazlavay maa həmdata. **3** Aləkwa fa pakwa Gazlavay ɳga ndaw aləkwa fara fara. Ara maja ɳgene, ya sərkwa Gazlavay a ləma slam da vad ta slam da hwayak ta fa mey anja meeguzley gway. Anda meləvey, cek hay masa aləkwa ma hətatakwar ta dey aləkwa na, Gazlavay a katerwa ta fa cek masa aləkwa ma hətatakwar ta dey aləkwa ba.

4 Yaw, *Abel ta pa Gazlavay la ɳga ndaw anja fara fara. Anda kede, ta vəlar cek la a Gazlavay ta mevel pal ma fəna ɳga məlmaha *Kayin. Maja ɳgene, Gazlavay ta təba cek masa anja ma vəldara heyey la, a pa ɳga ndaw maaya fa mey anja. Kwa Abel e ta məcey sem na, aa faa guzln̄dakwar anda aa ta dey cən̄ga, maja aa ma pa Gazlavay ɳga ndaw anja fara fara.

5 Henakw ta pa Gazlavay la ɳga ndaw anja fara fara. Da ray ɳgene, Gazlavay a la a vad a cakay a, kwa ta məcey ta məcey daa ba, kwa ndaw ma hətar daa saba. Masa Gazlavay ta la Henakw a daa ba aran̄ na, Henakw fa kar cek ma mbafar a Gazlavay, anda mawuzlalakaya daa d̄erewel ɳga Gazlavay. **6** Da ndaw ta pa

Gazlavay ɳga ndaw anja fara fara daa ba na, ndaw aha fa da kar cek ma mbafar a Gazlavay daa ba. Kwa waawa ma wudey ɳga ɳgəchey ɳgada fa Gazlavay ɳga dərey dəngay na, si a səra Gazlavay na, daha, asaya, si a səra Gazlavay fa katar maaya ɳgada ndəhay ma səpmara.

⁷ Nəwe ta pa Gazlavay la ɳga ndaw anja fara fara. Maja ɳgene, ta pas masa Gazlavay ma wuzdara cek hay ma da kam ɳgada fa mey masa kwa ta hətatar ta dey anja daa ba aran na, Nəwe he ta jəkfar sləmay la a Gazlavay cəŋga. Ta', aa cedey kwambiwal mahura anda way ɳga ləhda ray anja ta ndəhay da way anja hay. Nəwe ma pa Gazlavay ɳga ndaw anja fara fara ɳgene na, a wuzdərwa ndəhay siya da bəla fa pamara Gazlavay ɳga ndaw ata fara fara daa ba. Anda kede, Gazlavay may, a pa Nəwe ɳga ndaw maaya fa mey anja.

⁸ *Abərahəm ta pa Gazlavay la ɳga ndaw anja fara fara. Maja ɳgene, daa masa Gazlavay a ma zəla heyey na, ta jəkfar sləmay la. Da ray ɳgene, ta', a daw aa hwayak masa Gazlavay ma ləvar a da vəldara heyey. Slam masa anja ma daw a hwad a na, kwa ta səra fedə na, daa ba. ⁹ Abərahəm ta pa Gazlavay la ɳga ndaw anja fara fara, maja ɳgene ta', a daw a njey daa hwayak masa Gazlavay ma ləvar a da vəldara heyey, ama anja manjakaya anda ndaw-məlak. Anda kede, a njey daa way-mekərcəy. Ata *Izak ta *Jakwəp may, Gazlavay a ləvey a da vəldatara hwayak a anda aa ma ləvey a da vəldara a

Abərahām. Ata may, a njam daa way-mekərcey anda Abərahām a. ¹⁰ Abərahām na, fa səkwa berney masa salay a mapakaya maaya maaya. Ara Gazlavay ta ray aŋga ma pa kwakway ŋga berney a, asaya, ara aŋga ma ləma berney a.

¹¹ Yaw, Abərahām ta pa Gazlavay la ŋga ndaw aŋga fara fara. Da ray ŋgene, kwa aŋga maraw, asaya, kwa ŋgwas aŋga Sara aa dərlay na, ta key hwad la cəŋga. Abərahām a səra Gazlavay ma ləvar a da vəlar bəzey heyey na, a mbərzley ba. ¹² Ara anda kefə, Abərahām, ndaw masa fa səkwey meməcəy na, ta yawa bəza hay la, səkway aŋga ta key la ga anda wurzla hay da vad, a sləfam ba anda mawurbay da wayam.

¹³ Ndəhay a kefə cəpa ta pamara Gazlavay la ŋga ndaw ata fara fara haa kasl fa meməcəy ata. Ata ta hətam cek masa Gazlavay ma ləvey a da vəldatara heyey na, daa ba. Ama a sərmara pas pal na, Gazlavay a vəldatara la anda aa ma ləvey a. Da ray ŋgene, ata faa səmam da ray a, taa guzlam la, a ləvam ata na, ata anda məlak hay da bəla kefə, fa da njam daa ba, kwa hwaray ta katar ŋga ləvey kəne na, daa ba. ¹⁴ Ndəhay a maa guzlam anda ŋgene na, a wudey ŋga ləvey ata fa səpam hwayak ŋgada ata ray ata. ¹⁵ Ta wulkam da ray hwayak masa ata ma mbəkdamərwa na, daa ba. Da ta wulkam la na, anja a vəham la aa hwayak a saya. ¹⁶ Fara fara a səpam na, hwayak masa maaya, anda

meløvey slam da gazlavay da vad. Ara maja ŋgene, Gazlavay ma løvey, anja Gazlavay ata, kwa hwaray fa da kar ŋga løvey køne na, daa ba. Nøka, Gazlavay ta diytar berney maaya la, ba diya?

17-18 Gazlavay aa guzlar a Abøraham, a løvar: «Ara ta fa bøza hay ŋga bøz akah Izak, slømay akah ma da zøley.» Fa døba ha, Gazlavay a jada Abøraham a ŋga vøldara bøzey anja mendulen Izak ŋga hørey. Abøraham ta pa Gazlavay la ŋga ndaw anja fara fara, maja ŋgene, ta', a la bøzey a, a daw ŋga hørara ŋgada Gazlavay.

19 Abøraham a søra Gazlavay na, a gwa ŋga sløkðadørwa ndaw daa memøcey. Anda kedse, a høtar bøzey anja Izak na, ara anda a sløkdawa daa memøcey.

20 Izak ta pa Gazlavay la ŋga ndaw anja fara fara, maja ŋgene, ta', a pøstar mey ŋgada ata Jakwap ta Ezayu da ray cek ma da kam ŋgada fa mey. **21** Jakwap may, ta pa Gazlavay la ŋga ndaw anja fara fara. Da ray ŋgene, daa masa Jakwap a fa da møcey na, ta pøstar mey la ŋgada bøza hay ŋga *Jawzef, fa døba ha, a døra danøy fa zlanday anja, a hølma Gazlavay.

22 Jawzef ta pa Gazlavay la ŋga ndaw anja fara fara. Maja ŋgene, daa masa anja fa da møcey na, taa guzltar la a ndøhay *Israyel hay, a løvtar, cay na, a bam la daa hwayak ŋga *Ejip. Asaya,

taa guzltar la da ray cek masa ata ma da kam ta tetesl anja.

²³ Ata papaŋ እga *Mawiz ta mamaha ta pamara Gazlavay la እga ndaw ata fara fara. Anda kede, daa masa ata ma yamərwa Mawiz a na, ta ተadamara la ta bey kiya maakar da way. A nəkmara bəzey a na, a mbey ara mey ba. Ata na, kwa ta zluram ta mey እga bay Ejip daa ba.

²⁴ Masa Mawiz a ta gəley cay na, a wudey a zəlmara bəzey እga dam እga bay *Farawanj, bay Ejip ba. A wudey እga zəley kəne ba na, maja anja fa pa Gazlavay እga ndaw anja fara fara may. ²⁵ A wudey እga sərey banay ta ndəhay እga Gazlavay da ray aa ma da njey nekədsey daa meesəmey daa mekey mebərey. ²⁶ A wudey na, ndəhay a rəsmara maja *Kəriste, da ray anja ma da hətey zleley ga da Ejip እgene. A wudey kəne na, maja anja fa səkwa mawurbay እga sləra anja masa Gazlavay ma da vəldara እgada fa mey.

²⁷ Mawiz ta pa Gazlavay la እga ndaw anja fara fara, maja እgene, ta bawa sem daa hwayak እga Ejip. Kwa mevel እga bay da Ejip e fa cey na, ta እgene he cəpa, Mawiz ta zlurey daa ba səlak. Anja malacakaya deŋ e anda ta hətar Gazlavay la, Gazlavay masa kwa ndaw ta hətar ta dey anja daa ba səlak. ²⁸ Mawiz ta pa Gazlavay la እga ndaw anja fara fara, maja እgene, a zlar እga key gwagway mezəley «*Pak». A ləvtar a ndəhay Israyel hay እga wucam mambaz እga gənaw fa

---

11:22 11.22 MC 50.24-25; Mab 13.19   **11:23** 11.23 Mab 1.22;
2.2   **11:24** 11.24 Mab 2.10-12   **11:26** 11.26 12.2; 13.13   **11:27**
 11.27 Mab 2.15; 12.41

mey-slam ata hay amba maslaŋ ŋga Gazlavay masa ma kədta ndəhay vagay a sawa a kədta bəz ata hay maa-mey-ndaw sabā.

29 Israyel hay ta pamara Gazlavay la ŋga ndaw ata fara fara. Ara maja ŋgene, daa masa ata ma zləŋgdamara bəlay magaza na, bəlay a, a wunkey cew, daa cəved ata na, yam da hwad a daa ba. Ama ndəhay Ejip hay ma səpmatar wurzay ma wudam ŋga zləŋgam may na, ta', yam a, a cəmey aa slam a, a bəbətata.

30 Asaya, Israyel hay ta pamara Gazlavay la ŋga ndaw ata fara fara. Ara maja ŋgene, ata ma zlərmara mahwal ŋga berney ŋga Jerikwaw dəar maasala, ta', mahwal a, a bəzley. **31** *Rahap ŋgwas-barlaw daha, ta pa Gazlavay la ŋga ndaw anja fara fara may. Maja ŋgene, anja ma təbta ndəhay meslørey masa ma slərdamatərwa ŋga sengeley berney a. Ara maja ŋgene, Gazlavay ta kədə vagay anda aa ma kədta masa-gəra anja hay na, daa ba.

32 Yaw, ya daa guzley da ray *Zedeyaŋw, *Barak, *Samsaŋw, *Jefte, *Davit, *Samiyel leŋ ndəhay ma təla mey ŋga Gazlavay na, kwara sura? Ya fa da hətey har ŋgaa guzley da ray ata pal pal na, daa ba. **33** Ata may, ta pamara Gazlavay la ŋga ndaw ata fara fara, maja ŋgene, ta fənmata hwayak hay mekele mekele la ta gədaŋ daa vəram. Ta kam cek la ta cəved e

anda Gazlavay ma wudsey. Ta hətam cek masa Gazlavay ma ləvey a da vəldatara heyey la. Ta gərcamatara mey ɳga mabar hay la majə a da pəwmata. ³⁴ Ta məcmara awaw masa ma gədsey ta gədaŋ la. Ta ləham la daa masa fa da kədmata ta dəlaw. Ata na, ta təram la ɳga masa-bəle hay, ama Gazlavay ta vəltar gədaŋ la. Ta jaram la daa vəram, ta fənmata sewje hay ma samawa daa hwayak hay mekele mekele sem ta gədaŋ.

³⁵ Ngusay may, ta pamara Gazlavay la ɳga ndaw ata fara fara. Ara majə ɳgene, ata ma hətmatar ndəhay maməctakaya fa sləkdamawa daa meməcsey.

Yaw, ndəhay siya ta səram banay la ga ta mekədəy haa a məcam. Ama ta wudam ɳga ləhey daa banay a na, daa ba. A wudam ɳga məcəy daa banay a amba Gazlavay a sləkdatərwa daa meməcsey, a vəltar menjey masa ma fəna da bəla kede. ³⁶ Ndəhay mekele na, ta bəsmara mecədəy la, ta bəsmara laway la. Asaya, ta jəwmata la ta calalaw, ta gərcamata la aa fərsəne. Ama ta ɳgene he cəpa ta bəsmara la. ³⁷ Siya hay da wuzlah ata na, taa zakamata la ta aŋgwa vagay, siya hay, ta dəslmata la cew cew. Siya hay, ta ɳgəmamata la ta dəlaw vagay. Ndəhay siya ta pəkam la saw kəne, ata masaviya hay, a kəzlam fa vaw na, zana ɳga ambal ɳga dəkəw daa ba ɳga təbaŋ, ta səram banay la ga. ³⁸ Ndəhay maaya ɳgene na, slam da bəla

---

11:33 11.33 NMH 14.6-7; 1Sam 17.34-36; Dan 6.1-27   **11:34**
 11.34 Dan 3.23-25   **11:35** 11.35 1Bay 17.17-24; 2Bay 4.18-37
11:36 11.36 Jer 20.2; 37.15   **11:37** 11.37 2Mev 24.21

kedē tēdē ñga njey ñgada ata ba. Fa pēkam saw da wuzlah-ley, da daa ba, da aŋgwa, a nam daa bēdam hay, da daa ba, daa vēged̄ hay anda ndēhay masa ta bēlmata sem. ³⁹ Ndēhay a kedē tabiya ta pamara Gazlavay la ñga ndaw ata fara fara. Ara maja ñgene, Gazlavay ma pata ñga ndēhay maaya fa mey aŋga. Ama ta hētam cek maaya masa Gazlavay ma lēvey a da vēldatara a ndēhay aŋga hay heyey na, daa ba. ⁴⁰ Fara fara, Gazlavay ta bey cek la maaya kalah ñgada alēkwa, amba ta pas masa ta ndēvda slēra aŋga cay na, a vēldandakwara cek aha ñgada alēkwa ta ata bama da mey pal.

12

¹ Ndēhay a tabiya ma pamara Gazlavay ñga ndaw ata fara fara ñgene, fa zlērmandakwar ray ñga vēlmandakwar gēdaŋ. Ata fa wuzzaman-dakwara, ya da pakwa Gazlavay ñga ndaw alēkwa fara fara na, ta fa banay masa ata ma bēsmara ñgene. Maja ñgene, hazakadakwa cek hay ma tēkndakwar ñga daw fa mey fa mey cēpa. Hazakakwa ma fēna na, mebōrey ma tēkndakwar ñga daw fa mey fa mey daa mey ñga Gazlavay. Jarakwa, nakwa fa mey fa mey haa kasl mendēvey a. ² Nēkakwa dey na, si fa Yesu. Ya da mbēkdakwa ba, maja ara aŋga ma pandakwara cēved̄ ñga lēhey, asaya, ara aŋga ma da jēcndakwar haa mendēvey a. Ta tēba la ñga kēdmara fa hwadam mazlaŋgalakaya, kwa hwaray ta kar ñga mēcey daa ba. A tēba maja

a wulkey a da høtey meesømey masa Gazlavay ma badara ñga vøldara fa døba ha. Wure kedse, aŋga manjakaya ta har-zømay ñga Gazlavay ma wey da ray cek hay cøpa. ³ Ahaw, wulkam da ray Yesu a. Ndøhay malamba hay ta røsmara la, ta sørdamara banay la, ama ta bøsa la cøpa. Anda kedse, ka da gøram ba, ka da møcmara vaw ba.

Mey da ray mekøtey ñga Gazlavay

⁴ Akwar fa kødøm vaw amba ka kam mebørey ba, ama kwa ndaw pal da wuzlah akwar ta møcey daa mekødøey-vaw a daa ba aran.

⁵ Akwar fa sørfadamara mey masa Gazlavay ma døkakwar mevel ta aŋga heyey, ba diya? Gazlavay aa guzlkwar anda aa maa guzltar ñgada bøz aŋga hay, a løvey:

«Bøz adaw, da yah, Bay Gazlavay,

ya fa sørdaka banay ñga køtka na, tøba
mekøtey a.

Da ya fa mbødøka ray na, ka da cey mevel ba.

⁶ Maja yah, Bay Gazlavay, ya køtey na,
ndaw masa yah ma wuda.

Ya sørdey banay na,

ta ndøhay cøpa masa yah ma pata ñga bøz
adaw hay.»

⁷ Gazlavay a sørdakwar banay na, a key a køtkwar. Anda kedse, Gazlavay a pakwar na, anda bøz aŋga hay. Bøzey masa papaha a køta ba na, daha daw? ⁸ Gazlavay na, fa køtata bøz aŋga hay cøpa. Anda kedse, da aa fa køtkwar daa

ba na, njene akwar bəz aŋga hay fara fara ba,
akwar bəza hay manjar papaŋ.

⁹ Yaw, papa aləkwa hay da bəla na, fa kətmandakwar, anda kefə, aləkwa fa namatak-war ray. Kaa wara ya nakwar ray a papa aləkwa Bay Gazlavay ma fəna ba na, kwara? Da aləkwa fa nakwar ray na, ya da hətkwa heter mendəvey ba. ¹⁰ Papa aləkwa hay masa da bəla kefə a kətmandakwar n̄ga menjey nekədsey gway anda mevel ata ma wudsey. Ama papa aləkwa masa da vad na, a kətndakwar n̄ga d̄iyndakwar amba ya tərkwa ndəhay aŋga hay maaya anda aŋga n̄ga sərmataw. ¹¹ Daa masa Gazlavay fa kətndakwar na, a mbafandakwar ba, a candakwar mevel. Ama, ndəhay ma təbmara mekətey a na, a hətam menjey maaya la ta zazay fa dəba ha.

Ndəhay n̄ga Gazlavay a da njam na, kwara?

¹² Anda kefə, ka da məcmara vaw ba, kam gədaŋ n̄ga daw fa mey fa mey. ¹³ Maaya na, ka səpmara cəved n̄ga Gazlavay dər e amba ndəhay siya da wuzlah akwar masa-bəle hay a mbəkdəmara mey n̄ga Gazlavay ba, a səpmara Gazlavay maaya maaya.

¹⁴ Səpam n̄ga njey ta zazay ta ndəhay tabiya, kam gədaŋ amba ka kam cek ma mbafar a Gazlavay, da daa ba na, kwa ndaw fa da hətar Gazlavay ta dey aŋga daa ba. ¹⁵ Wam vaw, kwa waawa da wuzlah akwar a da mbədər dəba a Gazlavay masa fa wudndakwar kalah kefə ba.

12:10 12.10 Mt 5.48; Rm 5.2; Jak 3.17   **12:11** 12.11 12.14; Jak 3.17-18   **12:12** 12.12 Iz 35.3   **12:13** 12.13 MM 4.26   **12:14** 12.14 12.11; Mk 12.30-31; Ps 34.15; 1Kwr 7.15

Asaya, wam vaw amba kwa waawa da wuzlah akwar a t̄erey anda slaslalay ɳga wudez masa meedəwek e * ba, da daa ba na, a da pey har, a da n̄esta ndəhay siya ta d̄edəwek aŋga ha.

16 Wam vaw, kwa waawa da wuzlah akwar a da key cek malamba ba, a da r̄esa cek maaya ɳga Gazlavay anda Ezayu ba. Ezayu a na, ta l̄eval la a m̄elmaha mecəhe ɳga key mahura da ray a amba a v̄olar cek mezəmey gway. **17** Ka s̄ermara fa d̄eba ha, Ezayu ta wudsey la amba papaha a p̄esar mey cəŋga, haa a s̄epa mepəsey-mey a ta matəway daa dey. Ama papaha ta p̄esar mey daa saba, maja Ezayu a gwa ɳga mbəd̄da cek maaya ba masa aŋga ma ka heyey saba.

18 S̄ermara, daa masa *Israyel hay ata da wuzlah-ley na, ata ta ɳgəcham la a cakay aŋwa ɳga Sinay, cek masa ndaw ma gwa ɳga gəsfar. Ama akwar na, ka ta ɳgəcham a cakay cek masa ndaw ma gwa ɳga gəsfar anda Israyel hay zleezle na, daa ba. Daa ray ɳga aŋwa ha na, awaw fa gədsey njem! njem! da ray a, l̄eval bək-bek asaya, bərgadan̄ fa key ta gədan̄ da ray a. **19** Asaya, daa aŋwa ha na, taalam fa cənwa, day fa cənwa. Israyel hay a ma cəndamara na, a t̄ewam, a wudsam amba Gazlavay aa guzltar saba, **20** maja mey masa ata ma cəndamara na, a fəntar gədan̄. Gazlavay aa guzltar, a l̄evtar:

---

* **12:15** 12.15 slaslalay ɳga wudez masa meedəwek e: Mey a kede a patar leŋgesl a ndəhay da ray mesəpey kuley hay. (Nəka Mew 29.17.) Ndəhay siya hay a wulkam mey a kede a wufey ɳga l̄evye mepey mey aa mevel. **12:15** 12.15 Mew 29.17; Gal 1.6

12:16 12.16 MC 25.29-34   **12:17** 12.17 MC 27.30-40   **12:18** 12.18-19 Mab 19.16-22; 20.18-21

«Kwa ndaw, kwa cek ŋga ley ma gəsfar fa aŋgwa ha na, hazakamara ta aŋgwa haa a məcey.»

21 Cek masa ata ma hətmar a na, ta zluradata sem kalah. Kwa *Mawiz may, aa guzley, a ləvey: «Ya faa wesey maja mandərzay fa kaya.»

22 Ama akwar na, ka ta ŋgəcham la aa aŋgwa ŋga *Siyajw, aa berney ŋga Gazlavay, Gazlavay ndaw masa aŋga daha ta dey ŋga sərmataw. Berney a na, ara *Jeruzelem masa da gazlavay da vad. Fetede maslaŋ hay ŋga Gazlavay makustakaya ga, a sləfam ba, fa kam gwagway. **23** Asaya, akwar ta ŋgəcham la a cakay bəza hay ŋga Gazlavay masa maa-mey-ndaw † makustakaya fetede may. Bəza hay a na, ara ndəhay masa Gazlavay ma wuzlalatara mezəley ata sem aa derewel aŋga. Ata fa kam gwagway da vad may. Akwar ta ŋgəcham la a cakay Gazlavay, Gazlavay masa ma katar sariya a ndəhay da bəla tabiya. Akwar ta ŋgəcham la a cakay ndəhay masa ma kam sləra ta cəved e ma təram maaya kalah fa mey ŋga Gazlavay.

24 Akwar ta ŋgəcham la a cakay Yesu, ndaw masa ma mbəddərwa mambaz aŋga amba ya tərkwa ndəhay maaya fa mey ŋga Gazlavay. Yesu a na, ara ndaw ma handərwa *Mejəwey-mey Mawiya masa Gazlavay ma jəwa ta aləkwa. Mambaz masa aŋga ma mbəddərwa na, a wuzwa cek

12:20 12.20 Mab 19.12-13   **12:22** 12.22 13.14; Gal 4.26;
CWJ 5.11; 21.2   † **12:23** 12.23 bəza hay ŋga Gazlavay masa
maa-mey-ndaw: Ara ndəhay tabiya ma təba mey ŋga Yesu
manjatakaya da cakay Gazlavay.   **12:23** 12.23 Lk 10.20

maaya ma fəna cek masa mambaz ɳga *Abel ‡
ma wuzdərwa.

²⁵ Anda kede, wam vaw, jøkfamar sləmay a
ndaw masa maa guzlkwar, ka da mbøðmar døba
ba. Zleezle na, ndəhay ta jøkfamar sləmay a
ndaw ma wuzdatara mey ɳga Gazlavay da bøla
kede daa ba. Ara maja ɳgene, Gazlavay ma
sørdata banay ta ndəhay a. Aløkwa masa fa
cøndakwa døy ɳga Yesu, ndaw maa guzlnak-
war ta da vad kede, da ya jøkfakwar sləmay
ba na, kaa ya da løhkwa daa banay a kwara?

²⁶ Zleezle na, døy ɳga Gazlavay ta cønwa la,
hwiyak ta wusey la. Ama wure kede, Gazlavay
aa guzley da ray cek masa aa ma da ka, a løvey:
«Ya wusa hwiyak la dey pal saya. Ya da wusey
na, hwiyak daada ba, ama slam da gazlavay da
vad may.» ²⁷ Mey masa ma løvey «dey pal
saya» a wuzwa cek hay tabiya masa Gazlavay
ma katørwa na, a wusam la. Asaya, cek hay a,
aa zøðam la. A ka køne amba cek hay masa ma
wusam ba na, aa zøðam ba, a njam køne.

²⁸ Anda kede, kakwar suse a Gazlavay maja aa
ma vølndakwar berney masa ma pølhey ba, slam
masa Gazlavay fa wey da ray ndəhay anŋa hay
ɳga sørmataw. Kakwar cek masa ma mbafar,
nakwar ray. ²⁹ Sørmara, Gazlavay masa aløkwa

‡ **12:24** 12.24 Mambaz ɳga Yesu a fəna ɳga Abel na, kwara?
Ndəhay siya a ləvam mambaz ɳga Yesu na, a wuzwa dey-ceceh
ta mewudey-vaw ɳga Gazlavay, ama mambaz ɳga Abel na,
a wuzwa Abel ma wudey ɳga køfey ndəhay malamba hay.
Ndəhay siya a ləvam mambaz ɳga Yesu a fəna mebørey ta gøðan.

12:24 12.24 8.6; 9.12; Abel: MC 4.10.   **12:25** 12.25 6.4-6; 8.1;
Mab 20.22   **12:26** 12.26 Mab 19.18; Hag 2.6, 21   **12:28** 12.28
13.14

ma h̄elmakwa na, aŋga anda awaw maa wurey cek.

13

Mey da ray menjey maaya ɳga ndəhay ɳga Gazlavay

¹ Akwar ndəhay ɳga Gazlavay, wudam vaw da wuzlah akwar cəŋga anda akwar məlmaŋ hay.

² Anda kede, sərfadamara ɳga təbey məlak hay a way akwar hay ta meesəmey. Ndəhay mekele ta təbam məlak hay la kəne, anja a təbam na, maslaŋ hay ɳga Gazlavay, kwa ta sərmara daa ba. ³ Wulkam ta ndəhay daa fərsəne, anda akwar bama ta ata daa fərsəne he may. Asaya, wulkam ta ndəhay masa fa sərdamata banay, anda akwar may, fa səram banay bama ta ata.

⁴ Kwa waawa ɳga jəkey sləmay fa mey masa Gazlavay ma ləvey da ray meley ɳgwas. Anda kede, kwa waawa a da ley vaw saw da palah ba. Sərmara, Gazlavay a katar sariya la ɳgada ndəhay ma lam vaw saw da palah ta ɳgada ndəhay ma kam cek hay malamba.

⁵ Kwa waawa a da wulkey kalah da ray dala ba. Sasəmam ta cek masa da har akwar gway, maja Gazlavay ta ray aŋga taa guzley la, a ləvey: «Ya fa da mbədka dəba daa ba. Kwa ya fa da mbəkdaka daa ba.» ⁶ Anda kede, kwa waawa

12:29 12.29 Mew 4.24   **13:1** 13.1 6.10; 10.24; 13.16; 1Pi 1.22

13:2 13.2 MC 18.1-8; 19.1-3; Jəw 31.32; Rm 12.13; 1Tm 3.2; 5.10; 1Pi 4.9; 3Jŋ 8   **13:3** 13.3 10.34; Mt 25.36   **13:4** 13.4 1Kwr 7.2-4; 1Tes 4.3-8   **13:5** 13.5 Mew 31.6, 8; Fəl 4.11-12; 1Tm 6.7-10

da wuzlah alèkwa a gwa ñga lèvey ta mandərzay
daa dey daa ba:

«Bay Gazlavay na, ara ndaw ma jənya.
Maja ñgene, ya fa da zlurey kwa ta meeme daa
ba,
maja ndaw ma gwa ñga kaya cek maaya ba
na, daa ba.»

⁷ Wulkam ta *bay-ray akwar hay daa
*mecəmey-ray ñga ndəhay ñga Yesu masa
ma wuzdamakwara mey ñga Gazlavay zleelz. Yaw, wulkam da ray menjey ata, asaya, da ray
meməcsey ata. Pamara Gazlavay ñga ndaw
akwar fara fara anda ata.

⁸ Yesu *Kəriste na, a mbədəy ba dəga zleelz
haa wure kedə, anja daha ñga sərmataw.

⁹ Wam vaw maja ndəhay faa sərkadamata
ndəhay ta meesərkey mekele mekele masa wal
ta meesərkey masa fara fara ñga Gazlavay. Ndəhay a ñgene, a da zlañgadadamakwar ta
meesərkey ata da ray mesəpey kwakwas da
ray cek mezəmey. Ama kwakwas da ray cek
mezəmey a na, kwa ta jənta ndəhay masa ma
səpmara kwakwas a na, daa ba səlak. Anja
maaya amba ndəhay a hətam gədañ daa cəved
ñga Gazlavay ta fa maaya ñga Gazlavay, da ray
mesəpey kwakwas da ray cek mezəmey.

¹⁰ Alèkwa na, ta slam alèkwa mefəkey cek *
ñgada Gazlavay, ama ndəhay ma ka kwakwas

13:6 13.6 Ps 118.6   **13:7** 13.7 6.12; 1Kwr 4.16   **13:9** 13.9 Rm
14.2; Kwa 2.20-22; 1Tm 4.3   * **13:10** 13.10 slam alèkwa mefəkey
cek: Fefe a wudey ñgaa guzley da ray Slam masa Gazlavay aa
da hwaf a da vad. Ara slam masa Kəriste ma mbəzey a hwaf a.

ŋga Gazlavay ata ta cəved ŋga zəmey cek da ray slam aha daa ba. ¹¹ Ata na, a həram gənaw. *Ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas ŋga Gazlavay na, a mbəzey ta mambaz a aa *Slam masa Gazlavay aa da hwad a ŋga vəldara a Gazlavay ŋga mbəkey mebərey ŋga ndəhay. Aslaw a na, a badamara ta cakay, aa wurmara fetede. ¹² Yesu na, kəne may, a da kədfmara na, ta', a badamara la daa berney ŋga *Jeruzelem ta cakay. A sərey banay anda ŋgene na, amba a tərdata ndəhay ŋga ndəhay maaya manjar mebərey ta fa mambaz anŋa.

¹³ Da anda kede na, ya da səpkwa kwakwas ŋga *Jəwif hay saba. Bakwa la ta cakay, nakwa fa Yesu amba a pamandakwar hwaray bama ta anŋa. ¹⁴ Da bəla kede na, aləkwa manjatakaya daa berney masa ma da njey ŋga sərmataw ba, ama ya səpkwa ta səpey na, berney masa Gazlavay ma da ləma ŋgada fa mey. ¹⁵ Anda kede, kakwa suse a Gazlavay mandaw mandaw ta mezəley ŋga Yesu. Mekey suse a ŋgene na, ara anda cek mevəley ŋgada Gazlavay ma bawa da mey aləkwa ŋga həlma. ¹⁶ Maaya na, ka kam cek masa maaya da wuzlah akwar, asaya, ka jənam vaw. Mekey cek anda ŋgene na, ara anda mevəley cek masa ma mbafar a Gazlavay.

¹⁷ Maaya na, ka namatar ray a bay-ray akwar hay, ka cənmatar mey. Ara ata ma nəkfamakwar dey daa menjey akwar, maja Gazlavay a daa

---

13:11 13.11 9.7; Lev 16.27   **13:12** 13.12-13 11.26; Mt 27.31-33

13:14 13.14 11.9-10, 13, 16; 12.22, 28; Fəl 3.20; 2Kwr 5.6; 1Pi 2.11; CWJ 21.2   **13:15** 13.15 Ef 5.19-20; Ps 50.14, 23   **13:16** 13.16 Gal 6.10; Fəl 4.18

cəfdəta da ray sləra ata masa ata ma kamara ɳgada akwar. Anda kede, da akwar fa namatar ray na, a kamara sləra ata la ta meesəmey, da daa ba na, har a da rəwtar. Da har ta rəwtar sem na, ɳgene, fa da jənkwar daa ba səlak.

18 Ambahw, dəram dəngay a Gazlavay maja ala. Ya sərmara fara fara, mevel ala maaya, ya wudəm ɳga key cek ta cəved e mandaw mandaw. **19** Yaa cəfdəkwar kalah na, ɳga dərey dəngay a Gazlavay amba a vəlyə cəved ɳga vəhey fa akwar wure kede.

Mepəsey-mey

20 Ara Gazlavay ma vəlndəkwar zazay. Ara anja ma sləkədərwa Bay aləkwa mahura Yesu da wuzlah ndəhay maməctəkaya. Yesu a na, ta tərey la anda mecəkwer aləkwa mahura ma nəkfəndəkwar dey, maja anja ma məcəy maja aləkwa. Ta fa mambaz anja ma mbədəwa na, Gazlavay ta jəwey mey la ta aləkwa ɳga sərmataw. **21** Anja Gazlavay ɳga vəlkwar gədañ amba ka kam cek tabiya maaya anda aa ma wudəy. Anja ɳga ka sləra anja ta aləkwa ta gədañ ɳga Yesu *Kəriste, amba ya tərkwa ndəhay maaya fa mey anja. Anja ndəhay ɳga həlmamara ɳga sərmataw. *Amen.

Mey ɳga madagway-dakw

22 Məlma adəw hay, ya fa kakwar ambahw, təbmara mey adəw masa ma da vəlkwar gədañ

13:17 13.17 Ez 3.17; SNM 20.28-31; 1Kwr 16.16   **13:18** 13.18

10.22; Rm 15.30; 2Kwr 1.12; SNM 24.16   **13:20** 13.20 zazay:

12.14; Rm 5.1; 2Kwr 13.11; mejəwey-mey: 8.6; mambaz: 9.12

13:21 13.21 Ef 2.10; Fəl 2.12-13

daa leeter kede ta meesəmey. Leeter kede na, aa zazam daa ba. ²³ Yaw, ya wudəy ŋga wuzdakwara, məlma aləkwa Timawte na, ta bawa cay daa fərsəne. Da ta wuswa la fiyaw fedə na, ya da diyam cew e fa akwar. ²⁴ Camatar har a *bay-ray akwar hay ta a ndəhay ŋga Yesu fetedə tabiya may. Məlma aləkwa hay daa *mecəmey-ray ŋga ndəhay ŋga Yesu daa hwayak ŋga Itali a camakwar har may. ²⁵ Anja Gazlavay ŋga pəskwar mey, akwar tabiya ndav.

**Mejøwey-mey Mawiya
Mofu-Gudur: Mejøwey-mey Mawiya New Testament
Le Nouveau Testament en langue Mofu-Gudur
(Cameroun)**

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mofu-Gudur)

Contributor: Aramaic Bible Translation, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
2b021919-36cf-59da-a35f-10c5e5548811